

UMOWA O UDZIELENIE DOTACJI
W RAMACH PROGRAMU ERASMUS+¹

Projekt [numer]

PREAMBUŁA

Niniejsza **umowa** zostaje zawarta **między** następującymi stronami:

z jednej strony,

Agencją Narodową („podmiot udzielający dotacji”),

[pełna oficjalna nazwa agencji narodowej]

[oficjalna forma prawna]

[urzędowy nr rejestracyjny]

[pełny oficjalny adres]

[funkcyjna skrzynka pocztowa agencji narodowej]

[numer VAT],

którą do celów podpisania niniejszej umowy reprezentuje [imię i nazwisko, stanowisko],

oraz

z drugiej strony,

„koordynatorem” (beneficjentem),

[pełna oficjalna nazwa], OID [numer], z siedzibą w [pełny oficjalny adres siedziby prawnej]

[oficjalna forma prawna] [jeśli dotyczy]

[urzędowy nr rejestracyjny] [jeśli dotyczy]

[adres e-mail]

[numer VAT] [jeśli dotyczy]

[Wariant w przypadku szkolnictwa wyższego – ECHE:

kod identyfikacyjny Erasmus: [np. B BRUXEL01]: <wstawić kod>]

oraz beneficjentami określonymi w załączniku 1, pod warunkiem podpisania przez nich „Pełnomocnictwa

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013.

udzielonego koordynatorowi przez innego beneficjenta tzw. mandate” (zob. załącznik 3 i art. 40).

Jeżeli nie określono inaczej, odniesienia do „beneficjenta” lub „beneficjentów” obejmują koordynatora.

Powyższe strony wyraziły zgodę na zawarcie niniejszej umowy.

Podpisując umowę i Pełnomocnictwo udzielone koordynatorowi przez innego beneficjenta tzw. mandate, beneficjenci przyjmują dotację i wyrażają zgodę na wdrożenie działania na własną odpowiedzialność i zgodnie z umową, w tym z wszystkimi określonymi w niej obowiązkami i warunkami.

W skład umowy wchodzi:

Warunki

Załącznik 1 Opis działania, wykaz innych beneficjentów i szacunkowy budżet działania

Załącznik 2 Postanowienia szczegółowe – opublikowane pod adresem:
<https://erasmusplus.org.pl/dokumenty>

Załącznik 3 Pełnomocnictwo udzielone koordynatorowi przez innego beneficjenta tzw. mandate (w stosownych przypadkach)

Załącznik 4 Wzór potwierdzenia otrzymania środków finansowych – udostępniony w systemie dokumentów <https://online.frse.org.pl>

WARUNKI

SPIS TREŚCI

UMOWA O UDZIELENIE DOTACJI.....	1
WARUNKI.....	3
ARKUSZ DANYCH.....	8
ROZDZIAŁ 1 POSTANOWIENIA OGÓLNE	13
ARTYKUŁ 1 – PRZEDMIOT UMOWY	13
ARTYKUŁ 2 – DEFINICJE	13
ROZDZIAŁ 2 DZIAŁANIE	14
ARTYKUŁ 3 – DZIAŁANIE	14
ARTYKUŁ 4 – OKRES REALIZACJI I DATA ROZPOCZĘCIA	14
ROZDZIAŁ 3 DOTACJA.....	14
ARTYKUŁ 5 — DOTACJA	14
5.1 Forma dotacji	14
5.2 Maksymalna kwota dotacji	14
5.3 Stawka finansowania	14
5.4 Szacunkowy budżet, kategorie budżetowe i formy finansowania	14
5.5 Elastyczność budżetowa	14
ARTYKUŁ 6 – WKŁADY KWALIFIKOWALNE I NIEKWALIFIKOWALNE.....	15
6.1 Ogólne i szczegółowe warunki kwalifikowalności	15
6.2 Wkłady niekwalifikowalne	15
6.3 Skutki niewywiązania się z obowiązków	15
ROZDZIAŁ 4 REALIZACJA DOTACJI.....	15
SEKCJA 1 KONSORCJUM: BENEFICJENCI, PODMIOTY POWIĄZANE ORAZ INNE PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	15
ARTYKUŁ 7 – BENEFICJENCI	15
ARTYKUŁ 8 — PODMIOTY POWIĄZANE.....	17
ARTYKUŁ 9 – INNI UCZESTNICY DZIAŁANIA	17
9.1 Partnerzy stowarzyszeni	17
9.2 Osoby trzecie przekazujące wkłady rzeczowe na rzecz działania	18
9.3 Podwykonawcy	18
9.4 Odbiorcy wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich	18
ARTYKUŁ 10 – PODMIOTY UCZESTNICZĄCE O SPECJALNYM STATUSIE.....	19
10.1 Podmioty uczestniczące spoza UE.....	19
SEKCJA 2 POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE REALIZACJI DZIAŁANIA	19
ARTYKUŁ 11 — PRAWIDŁOWA REALIZACJA DZIAŁANIA.....	19

11.1	Obowiązek prawidłowej realizacji działania	19
11.2	Skutki niewywiązania się z obowiązków	19
ARTYKUŁ 12 –	KONFLIKT INTERESÓW	19
12.1	Konflikt interesów	19
12.2	Skutki niewywiązania się z obowiązków	20
ARTYKUŁ 13 —	POUFNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO	20
13.1	Informacje szczególnie chronione	20
13.2	Informacje niejawne	21
13.3	Skutki niewywiązania się z obowiązków	21
ARTYKUŁ 14 –	ETYKA I WARTOŚCI	21
14.1	Etyka	21
14.2	Wartości	21
14.3	Skutki niewywiązania się z obowiązków	21
ARTYKUŁ 15 –	OCHRONA DANYCH	22
15.1	Przetwarzanie danych przez organ udzielający dotacji	22
15.2	Przetwarzanie danych przez beneficjentów	22
15.3	Skutki niewywiązania się z obowiązków	22
ARTYKUŁ 16 –	PRAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ – PRAWO DOSTĘPU DO ISTNIEJĄCEJ WIEDZY I WYNIKÓW ORAZ DO KORZYSTANIA Z NICH	23
16.1	Istniejąca wiedza i prawa dostępu do niej	23
16.2	Własność wyników	23
16.3	Prawo organu udzielającego dotacji do wykorzystania materiałów, dokumentów i informacji otrzymanych do celów w zakresie polityki, przekazywania informacji, komunikacji, rozpowszechniania wiedzy i promocji	23
16.4	Postanowienia szczegółowe dotyczące praw własności intelektualnej, wyników i istniejącej wiedzy	24
16.5	Skutki niewywiązania się z obowiązków	24
ARTYKUŁ 17 —	KOMUNIKACJA, ROZPOWSZECHNIANIE INFORMACJI I WIDOCZNOŚĆ	25
17.1	Komunikacja – Rozpowszechnianie informacji – Promowanie działania	25
17.2	Widoczność – flaga europejska i oświadczenie o finansowaniu ze środków unijnych	25
17.3	Jakość informacji – zastrzeżenie	26
17.4	Postanowienia szczegółowe dotyczące komunikacji, rozpowszechniania informacji i widoczności	27
17.5	Skutki niewywiązania się z obowiązków	27
ARTYKUŁ 18 –	POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE REALIZACJI DZIAŁANIA	27
18.1	Postanowienia szczegółowe dotyczące realizacji działania	27

18.2	Skutki niewywiązania się z obowiązków	27
SEKCJA 3	ZARZĄDZANIE DOTACJĄ.....	27
	ARTYKUŁ 19 — OGÓLNE OBOWIĄZKI INFORMACYJNE	27
19.1	Wnioski o udzielenie informacji	27
19.2	Aktualizacja danych w narzędziu sprawozdawczości i zarządzania Erasmus+ ...	27
19.3	Informacje o wydarzeniach i okolicznościach wpływających na działanie	27
19.4	Skutki niewywiązania się z obowiązków	28
	ARTYKUŁ 20 – PRZECHOWYWANIE DOKUMENTACJI	28
20.1	Przechowywanie dokumentacji oraz dokumentów potwierdzających	28
20.2	Skutki niewywiązania się z obowiązków	28
	ARTYKUŁ 21 – SPRAWOZDAWCZOŚĆ	29
21.1	Sprawozdawczość ciągła.....	29
21.2	Sprawozdawczość okresowa	29
21.3	Waluta na potrzeby sprawozdań finansowych i przeliczanie na euro	30
21.4	Język sprawozdawczości	30
21.5	Skutki niewywiązania się z obowiązków	30
	ARTYKUŁ 22 – PŁATNOŚCI I ODZYSKIWANIE ŚRODKÓW – OBLICZANIE KWOT NALEŻNYCH 30	
22.1	Płatności i ustalenia dotyczące płatności.....	30
22.2	Odzyskiwanie środków	31
22.3	Kwoty należne	31
22.4	Przymusowe odzyskanie środków	35
22.5	Skutki niewywiązania się z obowiązków	36
	ARTYKUŁ 23 – GWARANCJE	37
23.1	Gwarancja dotycząca płatności zaliczkowej	37
23.2	Skutki niewywiązania się z obowiązków	37
	ARTYKUŁ 24 – ŚWIADECTWA	37
	ARTYKUŁ 25 – KONTROLE, PRZEGLĄDY, AUDYTY I DOCHODZENIA – PRZENIESIENIE USTALEŃ NA INNE DOTACJE	38
25.1	Kontrole, przeglądy i audyty organu udzielającego dotacji	38
25.2	Kontrole, przeglądy i audyty Komisji Europejskiej dotyczące dotacji od innych organów udzielających dotacji.....	39
25.3	Dostęp do dokumentacji niezbędnej do oceny uproszczonych form finansowania 39	
25.4	Audyty i dochodzenia przeprowadzane przez OLAF, EPPO i ETO	39
25.5	Skutki kontroli, przeglądów, audytów i dochodzeń — Przeniesienie ustaleń dotyczących innych dotacji.....	40
25.6	Skutki niewywiązania się z obowiązków	41

ARTYKUŁ 26 – OCENY WPLYWU DZIAŁANIA.....	41
ROZDZIAŁ 5 SKUTKI NIEWYWIĄZANIA SIĘ Z OBOWIĄZKÓW.....	41
SEKCJA 1 ODRZUCENIE KOSZTÓW I WKŁADÓW ORAZ ZMNIEJSZENIE DOTACJI ..	41
ARTYKUŁ 27 – ODRZUCENIE WKŁADÓW.....	41
27.1 Warunki	41
27.2 Procedura	41
27.3 Skuteczność	41
ARTYKUŁ 28 – ZMNIEJSZENIE DOTACJI.....	41
28.1 Warunki	41
28.2 Procedura	42
28.3 Skuteczność	42
SEKCJA 2 ZAWIESZENIE I ROZWIĄZANIE	42
ARTYKUŁ 29 — ZAWIESZENIE TERMINU PŁATNOŚCI.....	42
29.1 Warunki	42
29.2 Procedura	43
ARTYKUŁ 30 – ZAWIESZENIE PŁATNOŚCI.....	43
30.1 Warunki	43
30.2 Procedura	43
ARTYKUŁ 31 – ZAWIESZENIE UMOWY O UDZIELENIE DOTACJI.....	44
31.1 Zawieszenie umowy o udzielenie dotacji na wniosek konsorcjum	44
31.2 Zawieszenie umowy o udzielenie dotacji na wniosek organu udzielającego dotacji 44	44
ARTYKUŁ 32 – ROZWIĄZANIE UMOWY O UDZIELENIE DOTACJI LUB ZAKOŃCZENIE UCZESTNICTWA BENEFICJENTA.....	46
32.1 Rozwiązanie umowy o udzielenie dotacji na wniosek konsorcjum	46
32.2 Zakończenie uczestnictwa beneficjenta na wniosek konsorcjum.....	46
32.3 Rozwiązanie umowy o udzielenie dotacji lub zakończenie uczestnictwa beneficjenta na wniosek organu udzielającego dotacji.....	48
SEKCJA 3 INNE SKUTKI: ODSZKODOWANIE I SANKCJE ADMINISTRACYJNE	51
ARTYKUŁ 33 – ODSZKODOWANIE	51
33.1 Odpowiedzialność organu udzielającego dotacji	51
33.2 Odpowiedzialność beneficjentów.....	51
ARTYKUŁ 34 — SANKCJE ADMINISTRACYJNE ORAZ INNE ŚRODKI	51
SEKCJA 4 SIŁA WYŻSZA	52
ARTYKUŁ 35 – SIŁA WYŻSZA	52
ROZDZIAŁ 6: PRZEPISY KOŃCOWE.....	52
ARTYKUŁ 36 – KOMUNIKACJA MIĘDZY STRONAMI.....	52

36.1	Formy i środki komunikacji — Zarządzanie elektroniczne	52
36.2	Data komunikatu	53
	ARTYKUŁ 37 – WYKŁADNIA UMOWY	53
	ARTYKUŁ 38 – OBLICZANIE OKRESÓW, DAT I TERMINÓW	53
	ARTYKUŁ 39 – ZMIANY	53
39.1	Warunki	53
39.2	Procedura	53
	ARTYKUŁ 40 — PRZYSTĄPIENIE I DODANIE NOWYCH BENEFICJENTÓW	54
40.1	Przystąpienie beneficjentów wymienionych w preambule	54
40.2	Dołączenie nowych beneficjentów	54
	ARTYKUŁ 41 – PRZENIESIENIE UMOWY	54
	ARTYKUŁ 42 – CESJA ROSZCZEŃ O PŁATNOŚĆ ZE ŚRODKÓW ORGANU UDZIELAJĄCEGO DOTACJI	54
	ARTYKUŁ 43 – PRAWO WŁAŚCIWE I ROZSTRZYGANIE SPORÓW	55
43.1	Prawo właściwe	55
43.2	Rozstrzyganie sporów	55
	ARTYKUŁ 44 – WEJŚCIE W ŻYCIE	55
1.	PODWYKONAWSTWO (art. 9.3)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2.	Ochrona danych (— art. 15)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2.1	SPRAWOZDAWCZOŚĆ W ZAKRESIE ZGODNOŚCI Z OBOWIĄZKAMI W ZAKRESIE OCHRONY DANYCH	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.	PRAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ – PRAWA DOSTĘPU DO ISTNIEJĄCEJ WIEDZY I WYNIKÓW ORAZ DO KORZYSTANIA Z NICH (ART. 16)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.1	WYKAZ WYJŚCIOWEJ WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.2	MATERIAŁY EDUKACYJNE	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
4.	Komunikacja, rozpowszechnianie informacji i widoczność (art. 17.4)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
4.1	PLATFORMA REZULTATÓW PROGRAMU ERASMUS+	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
5.	Postanowienia szczegółowe dotyczące realizacji działania (– art. 18)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
5.1	UNIJNE ŚRODKI OGRANICZAJĄCE	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6.	Sprawozdawczość (– art. 21)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6.1	NARZĘDZIE SPRAWOZDAWCZOŚCI I ZARZĄDZANIA ERASMUS+	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6.2	SPRAWOZDANIE OKRESOWE I SPRAWOZDANIE Z POSTĘPU PRAC	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6.3	SPRAWOZDANIE KOŃCOWE	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6.4	OCENA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
7.	Należna kwota (– art. 22.3)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

8. Kontrole, przeglądy, audyty i dochodzenia (— art. 25)..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
 8.1 KONTROLA DOKUMENTACJI..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
 8.2 KONTROLE NA MIEJSCU..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
 8.3 KONTROLA SYSTEMÓW **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
9. Zmniejszenie dotacji (— art. 28)..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
10. Komunikacja między stronami (— art. 36)..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
11. Wsparcie włączenia uczestników o mniejszych szansach **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
12. Ochrona i bezpieczeństwo uczestników..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
13. Monitorowanie i ocena akredytacji **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
14. Beneficjenci mający siedzibę w krajach trzecich niestowarzyszonych z programem **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
15. Świadectwo Youthpass **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
16. Wszelkie dodatkowe postanowienia wymagane prawem krajowym **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

ARKUSZ DANYCH

1. Dane ogólne

Streszczenie projektu – w stosownych przypadkach zob. załącznik 1

Numer projektu: [numer projektu wygenerowany przez PMM]

Nazwa projektu: [pełna nazwa, w stosownych przypadkach]

Zaproszenie: [identyfikator zaproszenia, np. PROGRAM-SKRÓT PROJEKTU-ROK]

Rodzaj działania: [np. partnerstwo współpracy/partnerstwo na małą skalę]

Organ udzielający dotacji: Agencja narodowa

Data rozpoczęcia projektu: [dd/mm/rrrr]

Data zakończenia projektu: [dd/mm/rrrr]

Czas trwania projektu: [w miesiącach, np. 36 miesięcy]

Umowa konsorcjum: [*Wariant 1: Tak*] [*Wariant 2: Nie*]

2. Podmioty uczestniczące

Wykaz uczestniczących podmiotów: zob. załącznik 1

3. Dotacja

Maksymalna kwota dotacji, którą przyznano: [wstawić kwotę] EUR

Forma dotacji: Płatność ryczałtowa w przypadku [*Wariant 1: partnerstwa na małą skalę*] [*Wariant 2: partnerstwa współpracy*]

Rodzaj dotacji: Dotacja na działanie

Kategorie budżetowe/rodzaje działalności: Wkłady w formie płatności ryczałtowej

Elastyczność budżetowa: Nie

4. Sprawozdawczość, płatności i odzyskiwanie środków

4.1 Sprawozdawczość ciągła (art. 21)

Wyniki: [*Wariant w przypadku braku sprawozdania (sprawozdań) z postępu prac: Nie*] [*Wariant w przypadku sprawozdania (sprawozdań) z postępu prac: Tak*]

4.2 Sprawozdawczość okresowa i płatności

Harmonogram dotyczący sprawozdań i płatności (art. 21, 22):

Sprawozdawczość			Płatności			
Okresy sprawozdawcze (OS)			Rodzaj	Termin płatności	Rodzaj	Termin płatności (czas oczekiwania na dokonanie płatności)
Nr OS	Od dnia	Do dnia				

					Płatności zaliczkowe	<p>[jedna płatność zaliczkowa w jednej racie] 30 dni od wejścia w życie umowy lub od otrzymania gwarancji dotyczącej płatności zaliczkowych, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza]</p> <p>[jedna płatność zaliczkowa w dwóch ratach – pierwsza rata: 30 dni od wejścia w życie umowy lub od otrzymania gwarancji dotyczącej płatności zaliczkowych, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza;</p> <p>druga rata – do dnia [agencja narodowa: proszę wstawić datę!]</p>
[1] <i>nieobowiązkowe w przypadku drugiej płatności zaliczkowej²</i>	dd/mm/rrrr	dd/mm/rrrr	Sprawozdanie okresowe	[60] dni od zakończenia okresu sprawozdawczego	Druga płatność zaliczkowa	60 dni od otrzymania sprawozdania okresowego
[2] <i>nieobowiązkowe w przypadku trzeciej płatności zaliczkowej¹</i>	dd/mm/rrrr	dd/mm/rrrr	Sprawozdanie okresowe	[60] dni od zakończenia okresu sprawozdawczego	Trzecia płatność zaliczkowa	60 dni od otrzymania sprawozdania okresowego
[3] <i>nieobowiązkowe w przypadku sprawozdania z postępu</i>	dd/mm/rrrr	dd/mm/rrrr	Sprawozdanie z postępu prac	[60] dni od zakończenia okresu sprawozdawczego	Nie dotyczy	Nie dotyczy
[4]	dd/mm/rrrr	dd/mm/rrrr	Sprawozdanie końcowe	[60] dni od zakończenia okresu sprawozdawczego	Płatność końcowa	60 dni od otrzymania sprawozdania końcowego

Płatności zaliczkowe i gwarancje:

Wariant 1 – jedna płatność zaliczkowa [w co najmniej jednej racie]

Płatności zaliczkowe		Gwarancja dotycząca płatności zaliczkowych
Rodzaj	Kwota	Kwota gwarancji*
Płatności zaliczkowe	[kwota] <i>[80% kwoty dotacji]</i> <i>[Wariant w przypadku dwóch rat: 1 rata [kwota]/40–60 % kwoty dotacji]</i> 2 rata [kwota][20–40 % kwoty dotacji]	<i>[[kwota] nie dotyczy [jeżeli gwarancja nie jest wymagana]</i>

² Obowiązkowe jest dokonanie co najmniej dwóch płatności zaliczkowych, jeżeli czas trwania projektu przekracza 24 miesiące.

--	--	--

Wariant 2 [dwie] [trzy] itd. płatności zaliczkowe

Płatności zaliczkowe		Gwarancja dotycząca płatności zaliczkowych
Rodzaj	Kwota	Kwota gwarancji*
Płatność zaliczkowa 1	[kwota] [40% kwoty dotacji]	[[kwota] nie dotyczy [jeżeli gwarancja nie jest wymagana]
Płatność zaliczkowa 2	[kwota] [maks. 40 % kwoty dotacji]	[[kwota] nie dotyczy [jeżeli gwarancja nie jest wymagana]
Płatność zaliczkowa 3	[kwota] [Agencja narodowa dostosowuje kwotę w oparciu o płatność zaliczkową 1 i płatność zaliczkową 2 – suma płatności zaliczkowych maks. 80%]	

Sprawozdania i warunki płatności (art. 21, 22):

Zasada niedochodowości: Nie dotyczy

Odsetki za zwłokę: EBC + 3,5 %

Rachunek bankowy do dokonywania płatności:

[numer rachunku bankowego IBAN i SWIFT/BIC, np. IT75Y0538703601000000198049; GEBABEBB]

Przeliczanie na euro: Nie dotyczy

Język sprawozdań: Wszystkie wnioski o płatności i sprawozdania należy składać w [agencja narodowa określa dopuszczalne języki]

4.3 Świadczenia (art. 24)

Nie dotyczy

4.4 Odzyskiwanie środków (art. 22)

Podstawowa odpowiedzialność z tytułu odzyskiwania środków:

Zakończenie uczestnictwa beneficjenta: zainteresowany beneficjent

Płatność końcowa: koordynator

Po płatności końcowej: zainteresowany beneficjent

Odpowiedzialność solidarna za przymusowe odzyskanie środków (w przypadku niewywiązania się z płatności): [nie dotyczy]

[WARIANT 1 domyślny: Ograniczona odpowiedzialność solidarna innych beneficjentów – do maksymalnej kwoty dotacji beneficjenta)] [WARIANT 2, jeżeli wybrano dla danej dotacji: Bezwarunkowa odpowiedzialność solidarna innych beneficjentów – do maksymalnej kwoty dotacji na działanie)] [WARIANT 3, jeżeli wybrano dla danej dotacji:

Indywidualna odpowiedzialność finansowa: Każdy beneficjent ponosi odpowiedzialność wyłącznie za własne długi/

5. Skutki niewywiązania się z obowiązków, prawo właściwe i platforma służąca rozstrzygnięciu sporów

Prawo właściwe (art. 43):

Beneficjenci w UE: Standardowa klauzula o prawie właściwym: prawo UE + prawo krajowe państwa członkowskiego organu udzielającego dotacji

Beneficjenci spoza UE: Szczególna klauzula o prawie właściwym: Prawo UE + prawo krajowe państwa organu udzielającego dotacji + ogólne zasady prawa organizacji międzynarodowych i ogólne zasady prawa międzynarodowego.

Platforma służąca rozstrzygnięciu sporów (art. 43):

Standardowa platforma służąca rozstrzygnięciu sporów:

Beneficjenci w UE: Właściwe sądy krajowe państwa członkowskiego organu udzielającego dotacji.

Beneficjenci spoza UE: Sądy w Brukseli (Belgia) (chyba że umowa międzynarodowa przewiduje wykonalność orzeczeń sądów UE).

6. Inne

Postanowienia szczególne (załącznik 2): Tak

- Ochrona danych
- Dodatkowe postanowienia dotyczące istniejących wcześniej praw i wykorzystania wyników (w tym praw własności intelektualnej i przemysłowej)
- Komunikacja, rozpowszechnianie informacji i widoczność
- Postanowienia szczególne dotyczące realizacji działania
- Sprawozdawczość
- Kwota należna
- Kontrole, przeglądy, audyty i dochodzenia
- Zmniejszenie dotacji
- Komunikacja między stronami
- Wsparcie włączenia uczestników o mniejszych szansach
- Ochrona i bezpieczeństwo uczestników
- *[Wariant w przypadku szkolnictwa wyższego – Monitorowanie i ocena akredytacji]*
- Beneficjenci mający siedzibę w państwach trzecich niestowarzyszonych z programem
- *[Wariant w przypadku młodzieży – Certyfikat Youthpass]*
- Wszelkie dodatkowe postanowienia wymagane prawem krajowym

Standardowe terminy po zakończeniu projektu:

Zachowanie poufności: 5 lat po dokonaniu płatności końcowej

Przechowywanie dokumentacji: 5 lat (lub 3 lata dla dotacji nieprzekraczających 60 000 EUR) po dokonaniu płatności końcowej

Przeglądy: do 5 lat (lub do 3 lat dla dotacji nieprzekraczających 60 000 EUR) po dokonaniu płatności końcowej

Audyty: do 5 lat (lub do 3 lat dla dotacji nieprzekraczających 60 000 EUR) po dokonaniu płatności końcowej

ROZDZIAŁ 1 POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 1 – PRZEDMIOT UMOWY

Niniejsza umowa ustanawia prawa i obowiązki oraz warunki mające zastosowanie do dotacji przyznanej na realizację działania określonego w rozdziale 2.

ARTYKUŁ 2 – DEFINICJE

Do celów niniejszej umowy stosuje się następujące definicje:

Działanie – projekt finansowany w kontekście niniejszej umowy.

Dotacja – dotacja przyznawana w kontekście niniejszej umowy.

Podmioty uczestniczące – podmioty uczestniczące w działaniu jako beneficjenci, podmioty powiązane, partnerzy stowarzyszeni, osoby trzecie przekazujące wkłady rzeczowe, podwykonawcy lub odbiorcy wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich.

Uczestnicy działań w ramach projektu programu Erasmus+ – uczestnikami programu Erasmus+ są osoby fizyczne, które są w pełni zaangażowane w projekt oraz mogą otrzymywać część dotacji z Unii Europejskiej przeznaczoną na pokrycie kosztów swojego uczestnictwa (w szczególności kosztów podróży i utrzymania).

Beneficjenci (BEN) – sygnatariusze niniejszej umowy (bądź to bezpośrednio, bądź za pośrednictwem pełnomocnictwa udzielonego koordynatorowi przez innego beneficjenta tzw. mandate).

Partnerzy stowarzyszeni – podmioty uczestniczące w działaniu, ale bez prawa do obciążania kosztami lub wnioskowania o wkłady.

Zakupy – umowy dotyczące towarów, robót lub usług niezbędnych do realizacji działania (np. sprzętu, materiałów eksploatacyjnych i dostaw), ale które nie są częścią zadań związanych z działaniem (zob. załącznik 1).

Podwykonawstwo – umowy dotyczące towarów, robót lub usług, które stanowią część zadań związanych z działaniem (zob. załącznik 1).

Wkłady rzeczowe – wkłady rzeczowe w rozumieniu art. 2 ust. 36 rozporządzenia finansowego UE 2018/1046 tj. zasoby niefinansowe udostępniane nieodpłatnie przez osoby trzecie.

Nadużycie – nadużycie w rozumieniu art. 3 dyrektywy UE 2017/1371³ i art. 1 konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich ustanowionej aktem Rady z dnia 26 lipca 1995 r.⁴, jak również wszelkie inne niewłaściwe lub niezgodne z prawem działania mające na celu uzyskanie korzyści finansowych lub osobistych.

Nieprawidłowości – każdy rodzaj naruszenia (przepisów prawa lub postanowień umowy), który może mieć wpływ na interesy finansowe UE, w tym nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2988/95.

Poważne wykroczenie zawodowe – wszelkiego rodzaju niedopuszczalne lub niewłaściwe zachowanie podczas wykonywania obowiązków zawodowych, w szczególności

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

⁴ Dz.U. C 316 z 27.11.1995, s. 48.

przez pracowników, w tym poważne wykroczenie zawodowe w rozumieniu art. 136 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego (UE) 2018/1046.

ROZDZIAŁ 2 DZIAŁANIE

ARTYKUŁ 3 – DZIAŁANIE

Dotację przyznaje się na realizację działania określonego w arkuszu danych (zob. pkt 1), zgodnie z opisem w załączniku 1.

ARTYKUŁ 4 – OKRES REALIZACJI I DATA ROZPOCZĘCIA

Okres realizacji i datę rozpoczęcia działania określono w arkuszu danych (zob. pkt 1).

ROZDZIAŁ 3 DOTACJA

ARTYKUŁ 5 — DOTACJA

5.1 Forma dotacji

Dotacja jest dotacją na działanie⁵ przyjmującą formę płatności ryczałtowej.

5.2 Maksymalna kwota dotacji

Maksymalną kwotę dotacji określono w arkuszu danych (zob. pkt 3) oraz w szacunkowym budżecie (załącznik 1).

5.3 Stopa finansowania

Nie dotyczy.

5.4 Szacunkowy budżet, kategorie budżetowe i formy finansowania

Szacunkowy budżet działania (podział płatności ryczałtowej) określono w załączniku 1.

Zawarto w nim szacowane wkłady kwalifikowalne na rzecz działania (wkłady w formie płatności ryczałtowej) z podziałem na beneficjentów, pakiet prac i działania.

5.5 Elastyczność budżetowa

Elastyczność budżetowa nie ma zastosowania; zmiany w budżecie szacunkowym (podział płatności ryczałtowych) zawsze wymagają aneksowania umowy (zob. art. 39).

Ponadto zmiany w zakresie przesunięć między *pakietami prac* są możliwe tylko wtedy, gdy:

- przedmiotowe pakiety prac nie zostały jeszcze ukończone (i zadeklarowane w sprawozdaniu finansowym) oraz
- przesunięcia te są uzasadnione realizacją działania pod względem technicznym.

⁵ Definicja znajduje się w art. 180 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego (UE) 2018/1046: „dotacja na działanie” oznacza dotację UE w celu sfinansowania „działania mającego przyczynić się do osiągnięcia jednego z celów polityki Unii”. Zob. art. 125 rozporządzenia finansowego (UE) 2018/1046.

ARTYKUŁ 6 – WKŁADY KWALIFIKOWALNE I NIEKWALIFIKOWALNE

6.1 Ogólne i szczegółowe warunki kwalifikowalności

Wkłady w formie płatności ryczałtowej są kwalifikowalne („wkłady kwalifikowalne”), jeżeli:

- a) określono je w załączniku 1 oraz
- b) ukończono pakiety prac lub działania (w stosownych przypadkach), a prace są właściwie realizowane przez beneficjentów lub osiągnane są wyniki zgodnie z załącznikiem 1 oraz w okresie określonym w art. 4 (z wyjątkiem prac lub wyników związanych ze złożeniem końcowego sprawozdania, które można osiągnąć później; zob. art. 21).

Są one obliczane na podstawie kwot określonych w załączniku 1.

6.2 Wkłady niekwalifikowalne

„Wkłady niekwalifikowalne” to:

- a) wkłady w formie płatności ryczałtowej, które nie spełniają określonych powyżej warunków (zob. art. 6.1 i 6.2);
- b) wkłady w formie płatności ryczałtowej na działania, które są już finansowane w ramach innych dotacji UE (lub dotacji udzielanych przez państwo członkowskie UE, państwo nienależące do UE lub inny organ wykonujący budżet UE).

6.3 Skutki niewywiązania się z obowiązków

Jeśli beneficjent zgłosi niekwalifikowalne wkłady w formie płatności ryczałtowej, zostaną one odrzucone (zob. art. 27).

Może to również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ROZDZIAŁ 4 REALIZACJA DOTACJI

SEKCJA 1 KONSORCJUM: BENEFICJENCI, PODMIOTY POWIĄZANE ORAZ INNE PODMIOTY UCZESTNICZĄCE

ARTYKUŁ 7 – BENEFICJENCI

Jako sygnatariusze umowy beneficjenci pozostają w pełni odpowiedzialni wobec podmiotu udzielającego dotacji za realizację umowy i za wywiązanie się ze wszystkich swoich zobowiązań.

Muszą oni wdrożyć umowę w miarę swoich najlepszych możliwości, w dobrej wierze i zgodnie ze wszystkimi określonymi w niej obowiązkami i warunkami.

Muszą oni dysponować zasobami odpowiednimi do realizacji działania oraz realizować działanie na własną odpowiedzialność i zgodnie z art. 11. Jeśli polegają na podmiotach powiązanych lub innych podmiotach uczestniczących (zob. art. 8 i 9), beneficjenci zachowują wyłączną odpowiedzialność wobec podmiotu udzielającego dotacji oraz pozostałych beneficjentów.

Są oni wspólnie odpowiedzialni za *merytoryczną stronę* realizacji działania. Jeśli jeden z beneficjentów nie wykona swojej części działania, pozostali beneficjenci muszą zapewnić realizację tej części działania przez kogoś innego (nie zyskują oni jednak prawa do zwiększenia maksymalnej kwoty dotacji i z zastrzeżeniem wprowadzenia zmian do umowy; zob. art. 39). Przy

odzyskiwaniu środków odpowiedzialność *finansowa* każdego beneficjenta podlega postanowieniom art. 22.

Beneficjenci (i ich działanie) muszą pozostawać kwalifikowalne w programie UE, w ramach którego finansowana jest dotacja w całym okresie realizacji danego działania. Wkłady w formie płatności ryczałtowej będą kwalifikowalne tylko pod warunkiem, że beneficjent i działanie pozostają uprawnione.

Wewnętrzny podział ról i odpowiedzialności beneficjentów przedstawia się następująco:

a) każdy beneficjent ma obowiązek:

- (i) uaktualniać informacje przechowywane w narzędziu sprawozdawczości i zarządzania Erasmus+ (zob. art. 19);
- (ii) bezzwłocznie informować podmiot udzielający dotacji (i pozostałych beneficjentów) o wszelkich wydarzeniach lub okolicznościach, które mogą mieć istotny wpływ na realizację działania lub ją opóźnić (zob. art. 19);
- (iii) dostarczyć koordynatorowi w odpowiednim terminie:
 - gwarancję dotyczącą płatności zaliczkowych/refundowanych (w razie potrzeby; zob. art. 23);
 - wkład w wyniki i sprawozdania okresowe (zob. art. 21);
 - wszelkie inne dokumenty lub informacje wymagane na podstawie umowy przez podmiot udzielający dotacji;

b) koordynator ma obowiązek:

- (i) monitorować, czy działanie jest realizowane prawidłowo (zob. art. 11);
- (ii) pośredniczyć w komunikacji między konsorcjum, a podmiotem udzielającym dotacji, chyba że w umowie określono inaczej lub organ udzielający dotacji stanowi inaczej, a zwłaszcza:
 - przekazać gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych/refundowanych podmiotowi udzielającemu dotacji (w stosownych przypadkach);
 - wzywać do dostarczenia i dokonywać przeglądu wszelkich wymaganych dokumentów lub informacji i weryfikować ich jakość oraz kompletność przed przekazaniem ich podmiotowi udzielającemu dotacji;
 - przedłożyć wyniki i sprawozdania podmiotowi udzielającemu dotacji;
 - powiadamiać podmiot udzielający dotacji o płatnościach dokonanych na rzecz beneficjentów (sprawozdanie dotyczące przekazanych płatności; w razie potrzeby, zob. art. 22 i 32);
- (iii) przekazać płatności otrzymane od podmiotu udzielającego dotacji pozostałym beneficjentom bez nieuzasadnionej zwłoki (zob. art. 22).

Wyżej wymienionych zadań koordynator nie może przekazać ani zlecić w ramach podwykonawstwa żadnemu innemu beneficjentowi ani osobie trzeciej (w tym podmiotom powiązanym).

Koordinatorzy będący organami publicznymi mogą jednak przekazać zadania określone w lit. b) ppkt (ii) tiret ostatnie i ppkt (iii) powyżej podmiotom, które posiadają „upoważnienia do administrowania” i które zostały przez nich utworzone lub są przez nich kontrolowane. W takim przypadku, na koordynatorze nadal spoczywa wyłączna odpowiedzialność za płatności i wywiązanie się z obowiązków wynikających z umowy.

Co więcej, koordynatorzy będący „pojedynczymi beneficjentami”⁶ mogą przekazać zadania określone w lit. b) ppkt (i)–(iii) powyżej jednemu ze swoich członków. Na koordynatorze nadal spoczywa wyłączna odpowiedzialność za wywiązanie się z obowiązków wynikających z umowy.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji działania beneficjenci muszą przyjąć **uzgodnienia wewnętrzne** dotyczące wykonywanych przez nich prac i ich koordynacji.

O ile wymaga tego podmiot udzielający dotacji (zob. arkusz danych, pkt 1), wspomniane uzgodnienia muszą być określone na piśmie w **umowie konsorcjum** pomiędzy beneficjentami, obejmującej między innymi następujące kwestie:

- wewnętrzną organizację konsorcjum;
- zarządzanie dostępem do narzędzia sprawozdawczości i zarządzania Erasmus+;
- różne klucze podziału w zakresie płatności i odpowiedzialności finansowej w przypadku odzyskania środków (o ile istnieją);
- dodatkowe postanowienia dotyczące praw i obowiązków związanych z istniejącą wiedzą i wynikami (zob. art. 16);
- sposoby rozstrzygania sporów wewnętrznych;
- uzgodnienia między beneficjentami dotyczące odpowiedzialności, odszkodowań i poufności.

Uzgodnienia wewnętrzne nie mogą zawierać żadnych postanowień sprzecznych z niniejszą umową.

ARTYKUŁ 8 — PODMIOTY POWIĄZANE

Nie dotyczy.

ARTYKUŁ 9 – INNI UCZESTNICZY DZIAŁANIA

9.1 Partnerzy stowarzyszeni

Ewentualnych „partnerów stowarzyszonych” wskazano w załączniku 1.

Partnerzy stowarzyszeni muszą realizować zadania związane z działaniem przypisane im w załączniku 1 zgodnie z art. 11. Nie mogą naliczać wkładów na rzecz działania (brak wkładów w formie płatności ryczałtowej), a koszty realizowanych przez nich zadań nie są kwalifikowalne.

Zadania muszą być określone w załączniku 1.

Beneficjenci muszą zapewnić, aby ich zobowiązania umowne wynikające z art. 11 (prawidłowa

⁶ Definicja znajduje się w art. 187 ust. 2 rozporządzenia finansowego (UE) 2018/1046: „W przypadku gdy wiele podmiotów spełnia kryteria udzielenia dotacji, a razem tworzą one jeden podmiot, podmiot ten można traktować jak **pojedynczego beneficjenta**, w tym również w przypadku gdy został on utworzony specjalnie w celu realizacji działania finansowanego w drodze dotacji”.

realizacja), 12 (konflikt interesów), 13 (poufność i bezpieczeństwo danych), 14 (etyka), 17.2 (widoczność), 18 (postanowienia szczegółowe dotyczące realizacji działania), 19 (informacje) oraz 20 (prowadzenie rejestrów) miały również zastosowanie do partnerów stowarzyszonych.

Beneficjenci muszą zapewnić, aby podmioty, o których mowa w art. 25 (np. organ udzielający dotacji, OLAF, Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) itp.), miały możliwość korzystania z przysługujących im praw także wobec partnerów stowarzyszonych.

9.2 Osoby trzecie przekazujące wkłady rzeczowe na rzecz działania

Pozostałe osoby trzecie mogą przekazać wkłady rzeczowe na rzecz działania (tj. personel, sprzęt, inne dobra, prace i usługi itp., które są udostępniane nieodpłatnie), o ile jest to konieczne do realizacji działania.

Osoby trzecie przekazujące wkłady rzeczowe nie realizują żadnych zadań związanych z działaniem. Nie mogą one naliczać wkładów na rzecz działania (brak wkładów w formie płatności ryczałtowej), a koszty wkładów rzeczowych nie są kwalifikowalne (nie mogą być uwzględnione w załączniku 1 do budżetu szacunkowego).

Osoby trzecie i ich wkłady rzeczowe należy określić w załączniku 1.

9.3 Podwykonawcy

Podwykonawcy mogą uczestniczyć w działaniu, o ile jest to konieczne do realizacji działania.

Podwykonawcy muszą realizować swoje zadania związane z działaniem zgodnie z art. 11. Koszty podwykonawstwa ponoszone przez beneficjentów uznaje się za pokryte w całości z wkładów w formie płatności ryczałtowej na rzecz realizacji pakietów prac (niezależnie od ewentualnie poniesionych rzeczywistych kosztów podwykonawstwa).

Beneficjenci muszą zapewnić, aby ich zobowiązania umowne wynikające z art. 11 (prawidłowa realizacja), 12 (konflikt interesów), 13 (poufność i bezpieczeństwo danych), 14 (etyka), 17.2 (widoczność), 18 (postanowienia szczegółowe dotyczące realizacji działania), 19 (informacje) oraz 20 (prowadzenie rejestrów) miały również zastosowanie do podwykonawców.

Beneficjenci muszą zapewnić, aby podmioty, o których mowa w art. 25 (np. podmiot udzielający dotacji, OLAF, Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) itp.), miały możliwość korzystania z przysługujących im praw także wobec podwykonawców.

Postanowienia szczegółowe dotyczące bezpieczeństwa zawarto w załączniku 2.

9.4 Odbiorcy wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich⁷

Jeżeli działanie obejmuje udzielanie wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich (np. dotacje, nagrody lub podobne formy wsparcia), beneficjenci muszą zapewnić, aby ich zobowiązania umowne na mocy art. 12 (konflikt interesów), 13 (poufność i bezpieczeństwo danych), 14 (etyka), 17.2 (widoczność), 18 (postanowienia szczegółowe dotyczące realizacji działania), 19 (obowiązki informacyjne) i 20 (przechowywanie dokumentacji) miały również zastosowanie do osób trzecich otrzymujących wsparcie (odbiorców).

⁷ Osoby trzecie w ramach programu Erasmus+ należy rozumieć jako osoby fizyczne, które są w pełni zaangażowane w projekt oraz mogą otrzymywać część dotacji z Unii Europejskiej przeznaczoną na pokrycie kosztów swojego uczestnictwa (w szczególności kosztów podróży i utrzymania).

Jeżeli beneficjenci muszą wesprzeć uczestników w działaniach w ramach projektu, beneficjenci udzielają takiego wsparcia zgodnie z warunkami określonymi w załączniku 2.

Beneficjenci muszą również zapewnić, aby podmioty, o których mowa w art. 25 (np. podmiot udzielający dotacji, OLAF, Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) itp.), miały możliwość korzystania z przysługujących im praw także wobec odbiorców.

ARTYKUŁ 10 – PODMIOTY UCZESTNICZĄCE O SPECJALNYM STATUSIE

10.1 Podmioty uczestniczące spoza UE

Ewentualne podmioty uczestniczące, które mają siedzibę w państwie niebędącym członkiem UE, zobowiązują się do wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z umowy oraz:

- do poszanowania zasad ogólnych (w tym praw podstawowych, wartości i zasad etycznych, norm środowiskowych i norm pracy, przepisów dotyczących informacji niejawnych, praw własności intelektualnej, widoczności finansowania i ochrony danych osobowych),
- w odniesieniu do przedkładania świadectw na podstawie art. 24: do korzystania z usług wykwalifikowanych zewnętrznych biegłych rewidentów, którzy są niezależni i spełniają normy porównywalne do tych określonych w dyrektywie UE 2006/43/WE⁸,
- w odniesieniu do kontroli na podstawie art. 25: do umożliwiania kontroli, przeglądów, audytów i dochodzeń (w tym kontroli na miejscu, wizyt i inspekcji) przez organy wymienione w tym artykule (np. podmiot udzielający dotacji, OLAF, Trybunał Obrachunkowy itp.).

Zastosowanie mają szczególne zasady rozstrzygania sporów (zob. pkt 5 arkusza danych).

SEKCJA 2 POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE REALIZACJI DZIAŁANIA

ARTYKUŁ 11 — PRAWIDŁOWA REALIZACJA DZIAŁANIA

11.1 Obowiązek prawidłowej realizacji działania

Beneficjenci muszą zrealizować działanie zgodnie z opisem zamieszczonym w załączniku 1 oraz zgodnie z postanowieniami umowy, warunkami zaproszenia i wszystkimi obowiązkami prawnymi wynikającymi z właściwego prawa unijnego, międzynarodowego i krajowego.

11.2 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregośkolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 12 – KONFLIKT INTERESÓW

12.1 Konflikt interesów

Beneficjenci zobowiązani są podjąć wszelkie działania w celu niedopuszczenia do sytuacji zagrażającej bezstronnej i obiektywnej realizacji umowy, z przyczyn związanych z więziami

⁸ Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 87).

rodzinnymi lub uczuciowymi, przynależnością polityczną lub narodową, interesem gospodarczym lub jakimkolwiek innymi bezpośrednimi lub pośrednimi interesami („konflikt interesów”).

Muszą oni niezwłocznie oficjalnie powiadomić podmiot udzielający dotacji o każdej sytuacji prowadzącej lub mogącej prawdopodobnie doprowadzić do konfliktu interesów, a także natychmiast poczynić wszelkie niezbędne kroki w celu naprawienia tej sytuacji.

Podmiot udzielający dotacji ma prawo sprawdzać, czy poczynione kroki są wystarczające, i może zażądać przeprowadzenia w określonym terminie dodatkowych działań.

12.2 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregośkolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28), rozwiązana lub uczestnictwo beneficjenta zakończone (zob. art. 32).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 13 — POUFNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

13.1 Informacje szczególnie chronione

Strony mają obowiązek traktowania jako poufne wszelkich danych, dokumentów i innych materiałów (w jakiegokolwiek formie) określonych jako szczególnie chronione na piśmie („informacje szczególnie chronione”), w trakcie realizacji działania oraz przynajmniej do końca okresu określonego w arkuszu danych (zob. pkt 6).

Na wniosek beneficjenta podmiot udzielający dotacji może zgodzić się na zachowanie poufności tych informacji przez dłuższy okres.

Strony mogą wykorzystywać informacje szczególnie chronione wyłącznie w celu realizacji umowy, chyba że uzgodnią inaczej.

Beneficjenci mogą udostępniać informacje szczególnie chronione osobom wchodzącym w skład ich personelu lub innym podmiotom uczestniczącym zaangażowanym w działanie tylko wtedy, gdy:

- a) osoby te muszą znać odnośne informacje w celu realizacji umowy oraz
- b) osoby te są zobowiązane do zachowania poufności.

Podmiot udzielający dotacji może udostępniać informacje szczególnie chronione swoim pracownikom oraz innym instytucjom i organom UE.

Może on ponadto udostępniać informacje szczególnie chronione osobom trzecim, jeżeli:

- a) jest to konieczne do realizacji umowy lub zabezpieczenia interesów finansowych UE oraz
- b) odbiorcy tych informacji są zobowiązani do zachowania poufności.

Obowiązki dotyczące zachowania poufności tracą moc wiążącą, jeżeli:

- a) strona udostępniająca dane informacje wyraża zgodę na zwolnienie drugiej strony z tych obowiązków;
- b) informacje te stały się publicznie dostępne, bez niedopełnienia jakiegokolwiek obowiązku

zachowania poufności;

- c) udostępnienie takich informacji szczególnie chronionych jest wymagane w świetle prawa unijnego, międzynarodowego lub krajowego.

Ewentualne postanowienia szczegółowe dotyczące poufności zawarto w załączniku 2.

13.2 Informacje niejawne

Strony muszą postępować z informacjami niejawnymi zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi, międzynarodowymi lub krajowymi dotyczącymi informacji niejawnych (w szczególności z decyzją 2015/444⁹ i jej przepisami wykonawczymi).

Rezultaty zawierające informacje niejawne muszą być przekazane zgodnie ze specjalnymi procedurami uzgodnionymi z podmiotem udzielającym dotacji.

W ramach działania zadania obejmujące informacje niejawne mogą być zlecane podwykonawcom wyłącznie po uzyskaniu wyraźnej zgody (na piśmie) podmiotu udzielającego dotacji.

Informacje niejawne nie mogą być ujawniane osobom trzecim (w tym podmiotom uczestniczącym zaangażowanym w realizację działania) bez uzyskania uprzednio wyraźnej pisemnej zgody podmiotu udzielającego dotacji.

Ewentualne postanowienia szczegółowe dotyczące bezpieczeństwa zawarto w załączniku 2.

13.3 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 14 – ETYKA I WARTOŚCI

14.1 Etyka

Działanie należy przeprowadzić zgodnie z najwyższymi standardami etyki oraz właściwym prawem unijnym, międzynarodowym i krajowym dotyczącym zasad etyki.

14.2 Wartości

Beneficjenci muszą zobowiązać się do poszanowania podstawowych wartości UE (takich jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i prawa człowieka, w tym prawa mniejszości) i zapewnić ich poszanowanie.

14.3 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych

¹⁰ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 15 – OCHRONA DANYCH

15.1 Przetwarzanie danych przez podmiot udzielający dotacji

Wszelkie dane osobowe w ramach umowy przetwarzane są pod nadzorem administratora danych określonego w Informacji dotyczącej prywatności, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami o ochronie danych, w szczególności rozporządzeniem (UE) 2018/1725¹⁰ i powiązanymi aktami krajowymi w sprawie ochrony danych, oraz w celach określonych w Informacji dotyczącej prywatności dostępnej na stronie: <https://ec.europa.eu/erasmus-esc-personal-data>.

15.2 Przetwarzanie danych przez beneficjentów

Beneficjenci przetwarzają dane osobowe w ramach umowy zgodnie z właściwym prawem unijnym, międzynarodowym i krajowym dotyczącym ochrony danych (w szczególności z rozporządzeniem (UE) 2018/1725). Beneficjenci działają jako podmioty przetwarzające dane w ramach tej działalności związanej z przetwarzaniem.

Muszą oni zapewnić zgodność z art. 29, 30, 31 i 33 rozporządzenia (UE) 2018/1725, a w szczególności zapewnić, aby dane osobowe były:

- przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty w odniesieniu do osób, których dotyczą;
- zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami;
- adekwatne, odpowiednie oraz ograniczone do tego, co jest niezbędne do celów, w których są przetwarzane;
- prawidłowe i w razie potrzeby uaktualniane;
- przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osób, których dane dotyczą, oraz przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których są przetwarzane oraz
- przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych.

Beneficjenci mogą udzielić swojemu personelowi dostępu do danych osobowych tylko, jeśli jest to bezwzględnie konieczne do realizacji umowy, zarządzania nią i jej monitorowania. Beneficjenci muszą zapewnić, aby personel podlegał obowiązkowi zachowania poufności.

Beneficjenci muszą poinformować osoby, których dane dotyczą, o przetwarzaniu ich danych i przekazać tym osobom Informację dotyczącą prywatności dostępną pod adresem: <https://ec.europa.eu/erasmus-esc-personal-data>.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE.

15.3 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 16 – PRAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ – PRAWO DOSTĘPU DO ISTNIEJĄCEJ WIEDZY I WYNIKÓW ORAZ DO KORZYSTANIA Z NICH

16.1 Istniejąca wiedza i prawa dostępu do niej

Beneficjenci muszą zapewnić sobie nawzajem oraz innym podmiotom uczestniczącym dostęp do istniejącej wiedzy, którą uznano za potrzebną do realizacji działania, zgodnie z postanowieniami szczegółowymi określonymi w załączniku 2.

„Istniejąca wiedza” oznacza wszelkie dane, *know-how* lub informacje, bez względu na ich formę lub charakter (materialne lub niematerialne), w tym wszelkie prawa, takie jak prawa własności intelektualnej, które:

- a) znajdują się w posiadaniu beneficjentów przed ich przystąpieniem do umowy oraz
- b) są potrzebne do realizacji działania lub do wykorzystania wyników działania.

Jeżeli istniejąca wiedza podlega ograniczeniom wynikającym z praw osób trzecich, zainteresowany beneficjent musi zapewnić zgodność wykonywania praw z jego obowiązkami wynikającymi z niniejszej umowy.

16.2 Własność wyników

Podmiot udzielający dotacji nie nabywa praw własności do wyników uzyskanych w ramach działania.

„Wyniki” oznaczają wszelkie materialne lub niematerialne skutki działania, takie jak dane, *know-how* lub informacje, bez względu na ich formę lub charakter, niezależnie od tego, czy mogą być one chronione, jak również wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawa własności intelektualnej.

16.3 Prawo podmiot udzielającego dotacji do wykorzystania materiałów, dokumentów i informacji otrzymanych do celów w zakresie polityki, przekazywania informacji, komunikacji, rozpowszechniania wiedzy i promocji

W trakcie działania lub po jego zakończeniu podmiot udzielający dotacji ma prawo wykorzystywać informacje niechronione odnoszące się do działania, jak również materiały i dokumenty (w szczególności streszczenia na potrzeby publikacji, rezultaty, jak również wszelkie inne materiały, takie jak fotografie lub materiały audiowizualne, w formie papierowej lub elektronicznej) otrzymane od beneficjentów, do celów w zakresie polityki, przekazywania informacji, komunikacji, rozpowszechniania informacji i promocji.

Prawa do korzystania z materiałów, dokumentów i informacji beneficjentów udziela się na zasadzie nieodpłatnej, niewyłącznej i nieodwoławczej licencji, co obejmuje:

- a) **użycie na potrzeby własne** (w szczególności udostępnianie ich osobom pracującym dla organu udzielającego dotacji lub innej służby UE (w tym dla instytucji, organów, urzędów, agencji itd.) lub instytucji bądź organu innego państwa członkowskiego; kopiowanie lub powielanie ich w całości lub części, w nieograniczonych ilościach; przekazywanie za pośrednictwem prasowych serwisów informacyjnych);
- b) **rozpowszechnianie na użytek ogółu społeczeństwa** (w szczególności publikowanie w wersji papierowej oraz w formacie elektronicznym lub cyfrowym, zamieszczanie w internecie jako pliku do pobrania lub odczytu, transmisję przy użyciu dowolnego kanału, udostępnianie lub prezentowanie publiczne, przekazywanie za pośrednictwem prasowych serwisów informacyjnych lub umieszczanie w dostępnych szerokiemu gronu odbiorców bazach danych i skorowidzach);
- c) **edytowanie lub przeredagowywanie** (w tym skracanie, streszczanie, wstawianie dodatkowych elementów (takich jak metadane, legendy i inne elementy graficzne, wizualne, dźwiękowe lub tekstowe), sporządzanie wyciągów (np. plików audio lub wideo), dzielenie na części, wykorzystanie przy tworzeniu zestawień);
- d) **tlumaczenie;**
- e) **przechowywanie** w formie papierowej, elektronicznej lub innej;
- f) **archiwizację** zgodnie ze stosownymi zasadami zarządzania dokumentami;
- g) prawo do upoważniania **osób trzecich** do działania w jego imieniu lub do udzielania osobom trzecim sublicencji na sposoby wykorzystania określone w lit. b), c), d) i f), jeśli jest to niezbędne do działalności w zakresie przekazywania informacji, komunikacji i promocji prowadzonej przez podmiot udzielający dotacji oraz
- h) **przetwarzanie**, analizę, agregowanie otrzymanych materiałów, dokumentów i informacji oraz **produkcję utworów zależnych**.

Prawa do wykorzystania przyznaje się na cały okres obowiązywania danych praw własności przemysłowej lub intelektualnej.

Jeżeli materiały lub dokumenty podlegają ograniczeniom wynikającym z autorskich praw osobistych lub praw osób trzecich (w tym praw własności intelektualnej lub praw osób fizycznych do ich wizerunku i głosu), beneficjenci muszą zapewnić zgodność wykonywania tych praw ze swoimi obowiązkami wynikającymi z niniejszej umowy (w szczególności poprzez uzyskanie niezbędnych licencji i zezwoleń od podmiotów uprawnionych, których to dotyczy).

W stosownych przypadkach podmiot udzielający dotacji zamieszcza następujące informacje:

„© – [rok] – [nazwa właściciela praw autorskich]. Wszelkie prawa zastrzeżone. Licencja udzielona [podmiotowi udzielającemu dotacji] na określonych warunkach”.

16.4 Postanowienia szczegółowe dotyczące praw własności intelektualnej, wyników i istniejącej wiedzy

Ewentualne postanowienia szczegółowe dotyczące praw własności intelektualnej, wyników i istniejącej wiedzy zawarto w załączniku 2.

16.5 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających

z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 17 — KOMUNIKACJA, ROZPOWSZECHNIANIE INFORMACJI I WIDOCZNOŚĆ

17.1 Komunikacja – Rozpowszechnianie informacji – Promowanie działania

O ile nie uzgodniono inaczej z podmiotem udzielającym dotacji, beneficjenci mają obowiązek promowania działania i jego wyników poprzez dostarczanie informacji wielu różnym grupom odbiorców stosownie do potrzeb każdej z tych grup (w tym mediów i obywateli) zgodnie z załącznikiem 1 oraz w sposób strategiczny, spójny i skuteczny.

Przed podjęciem działalności w zakresie komunikacji lub rozpowszechniania informacji o przewidywanym dużym oddźwięku w środkach masowego przekazu beneficjenci mają obowiązek poinformowania o tym podmiotu udzielającego dotacji.

17.2 Widoczność – flaga europejska i oświadczenie o finansowaniu ze środków unijnych

O ile nie uzgodniono inaczej z podmiotem udzielającym dotacji, w ramach działalności komunikacyjnej beneficjentów dotyczącej działania (w tym relacje z mediami, konferencje, seminaria, materiały informacyjne, takie jak broszury, ulotki, plakaty, prezentacje itp., w formie elektronicznej, za pośrednictwem mediów tradycyjnych lub społecznościowych itp.), rozpowszechniania informacji oraz na wszelkich elementach infrastruktury, urządzeniach, pojazdach, w ramach dostaw lub znaczących wyników, które sfinansowano za pomocą dotacji, należy informować o wsparciu UE oraz umieszczać na widoku flagę europejską (symbol europejski) wraz z oświadczeniem o finansowaniu ze środków unijnych (w stosownych przypadkach przetłumaczone na miejscowe języki).

Funded by the
European Union

Co-funded by the
European Union

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Symbol UE musi stanowić odrębny i niezależny element i nie może być modyfikowany przez dodanie innych znaków wizualnych, marek lub tekstu. Oprócz symbolu UE nie można wykorzystywać żadnej innej identyfikacji wizualnej ani logo do podkreślenia wsparcia UE.

W połączeniu z innymi znakami graficznymi (np. logo beneficjentów lub sponsorów) symbol UE musi być widoczny co najmniej tak dobrze jak inne znaki.

Na potrzeby wywiązania się ze swoich obowiązków wynikających z niniejszego artykułu beneficjenci mogą wykorzystywać symbol bez konieczności uzyskania uprzedniej zgody podmiotu udzielającego dotacji. Nie oznacza to jednak przyznania im prawa do jego wykorzystywania na zasadzie wyłączności. Ponadto beneficjentom nie wolno zawłaszczać symbolu ani żadnego innego podobnego znaku handlowego bądź logo poprzez rejestrację ani w jakikolwiek inny sposób.

17.3 Jakość informacji – zastrzeżenie

Wszelkie działania w zakresie komunikacji lub rozpowszechniania informacji związane z tym działaniem muszą opierać się na rzetelnych faktach.

Muszą ponadto zawierać następującą klauzulę o wyłączeniu odpowiedzialności (w stosownych przypadkach w tłumaczeniu na miejscowe języki):

„Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub [nazwa podmiotu udzielającego dotacji]. Unia Europejska ani podmiot udzielający dotacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.”

17.4 Postanowienia szczegółowe dotyczące komunikacji, rozpowszechniania informacji i widoczności

Ewentualne postanowienia szczegółowe dotyczące komunikacji, rozpowszechniania informacji i widoczności zawarto w załączniku 2.

17.5 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 18 – POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE REALIZACJI DZIAŁANIA

18.1 Postanowienia szczegółowe dotyczące realizacji działania

Postanowienia szczegółowe dotyczące realizacji działania zawarto w załączniku 2.

18.2 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

SEKCJA 3 ZARZĄDZANIE DOTACJA

ARTYKUŁ 19 — OGÓLNE OBOWIĄZKI INFORMACYJNE

19.1 Wnioski o udzielenie informacji

Beneficjenci muszą przedstawiać – podczas realizacji działania lub po jego realizacji oraz zgodnie z art. 7 – wszystkie informacje wymagane w celu weryfikacji kwalifikowalności zadeklarowanych wkładów w formie płatności ryczałtowej, prawidłowej realizacji działania i wypełnienia wszelkich pozostałych obowiązków wynikających z umowy.

Przedstawiane informacje muszą być dokładne, precyzyjne i kompletne oraz należy je przekazywać w żądanym formacie, w tym w formie elektronicznej.

19.2 Aktualizacja danych w narzędziu sprawozdawczości i zarządzania Erasmus+

Przez cały czas, w trakcie działania, beneficjenci muszą aktualizować informacje przechowywane w narzędziu sprawozdawczości i zarządzania Erasmus+, w szczególności informacje dotyczące swojej nazwy, adresu, przedstawicieli prawnych, formy prawnej i rodzaju organizacji.

19.3 Informacje o wydarzeniach i okolicznościach wpływających na działanie

Beneficjenci muszą niezwłocznie powiadomić podmiot udzielający dotacji (i pozostałych beneficjentów) o:

- a) **wydarzeniach**, które mogą wpłynąć na realizację działania bądź ją opóźnić lub wpłynąć na interesy finansowe UE, w szczególności:

i) zmianach dotyczących ich sytuacji prawnej, finansowej, technicznej, organizacyjnej lub własnościowej (takie jak zmiany powiązane z jedną z podstaw do wykluczenia wymienionych w oświadczeniu podpisanym przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji);

b) **okolicznościach** mających wpływ na:

(i) decyzję o przyznaniu dotacji lub

(ii) przestrzeganie wymogów wynikających z umowy.

19.4 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 20 – PRZECHOWYWANIE DOKUMENTACJI

20.1 Przechowywanie dokumentacji oraz dokumentów potwierdzających

Przynajmniej do końca okresu określonego w arkuszu danych (zob. pkt 6), beneficjenci mają obowiązek przechowywać dokumentację i inne dokumenty potwierdzające, na potrzeby wykazania prawidłowej realizacji działania (prawidłowa realizacja prac lub osiągnięcie wyników jak opisano w załączniku 1) zgodnie z normami przyjętymi w danej dziedzinie (w stosownych przypadkach); Beneficjenci nie muszą przechowywać szczegółowej ewidencji dotyczącej faktycznie poniesionych kosztów.

Dokumentacja i dokumenty potwierdzające muszą być udostępniane na żądanie (zob. art. 19) lub w ramach kontroli, przeglądów, audytów lub dochodzeń (zob. art. 25).

W trakcie kontroli, przeglądów, audytów, dochodzeń, sporów prawnych lub innego dochodzenia roszczeń na podstawie umowy (w tym przeniesienia ustaleń na inne dotacje, zob. art. 25) beneficjenci muszą przechowywać tę dokumentację i inne dokumenty potwierdzające do czasu zakończenia tych procedur.

Beneficjenci muszą przechowywać oryginalne dokumenty. Dokumenty cyfrowe i przekształcone na format cyfrowy są uważane za oryginały, jeżeli są dopuszczone na podstawie obowiązującego prawa krajowego. Podmiot udzielający dotacji może akceptować nieoryginalne dokumenty, jeżeli posiadają one porównywalny poziom wiarygodności.

20.2 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu wszelkie niewystarczająco uzasadnione wkłady w formie płatności ryczałtowej zostają uznane za niekwalifikowalne (zob. art. 6) i zostają odrzucone (zob. art. 27), a dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 21 – SPRAWOZDAWCZOŚĆ

21.1 Sprawozdawczość ciągła

W stosownych przypadkach koordynator musi przedłożyć sprawozdanie z postępu prac zgodnie z harmonogramem określonym w arkuszu danych (zob. pkt 4.2) i na warunkach określonych w załączniku 2.

21.2 Sprawozdawczość okresowa

Ponadto beneficjenci muszą dostarczać sprawozdania, aby złożyć wniosek o płatność zgodnie z harmonogramem i warunkami określonymi w arkuszu danych (zob. pkt 4.2):

- w przypadku ewentualnych dodatkowych płatności zaliczkowych: **sprawozdanie okresowe**;
- w przypadku rat refundowanych: **sprawozdanie okresowe oraz wniosek o płatność refundowaną**
- do celów płatności końcowej: **sprawozdanie końcowe**.

Sprawozdania okresowe składają się z części merytorycznej i części finansowej.

Część merytoryczna obejmuje przegląd dotyczący realizacji działania. Należy ją przygotować w oparciu o wzór dostarczony na <https://online.frse.org.pl> przez Agencję Narodową.

Część merytoryczna dodatkowego sprawozdania okresowego dotyczącego płatności zaliczkowych obejmuje oświadczenie dotyczące wykorzystania poprzedniej płatności zaliczkowej lub płatności refundowanych (w przypadku płatności drugiej i kolejnej).

Część finansowa sprawozdania okresowego obejmuje oświadczenie dotyczące wykorzystania poprzedniej płatności zaliczkowej refundowanej (w przypadku płatności drugiej i kolejnej);

Część finansowa sprawozdania końcowego obejmuje sprawozdanie finansowe (skonsolidowane sprawozdanie konsorcjum).

Sprawozdanie finansowe musi obejmować wkłady w postaci płatności ryczałtowej wskazane w załączniku 1 w odniesieniu do pakietów prac (akcja kluczowa 220) lub działań (akcja kluczowa 210) zakończonych w okresie sprawozdawczym.

W odniesieniu do ostatniego okresu sprawozdawczego beneficjenci mogą w drodze wyjątku również zadeklarować częściowe wkłady w formie płatności ryczałtowej na rzecz pakietów prac, które nie zostały ukończone (np. z powodu siły wyższej lub braku technicznej możliwości).

Wkłady w formie płatności ryczałtowej niezadeklarowane w sprawozdaniu finansowym nie zostaną uwzględnione przez podmiot udzielający dotacji.

Poprzez podpisanie (w narzędziu sprawozdawczości i zarządzania Erasmus+) sprawozdania finansowego z wykorzystania poprzedniej płatności zaliczkowej/refundowanej koordynator potwierdza (w imieniu konsorcjum), że:

- przedstawione informacje są kompletne, wiarygodne i prawdziwe;
- zadeklarowane wkłady w formie płatności ryczałtowej są kwalifikowalne (a w szczególności, że zakończono pakiety prac lub działania, prawidłowo zrealizowano prace lub osiągnięto

wyniki zgodnie z załącznikiem 1; zob. art. 6);

- na uzasadnienie prawidłowej realizacji działania lub osiągnięcia celów mogą zostać przedstawione odpowiednia dokumentacja i dokumenty potwierdzające (zob. art. 20), udostępniane na żądanie (zob. art. 19) lub w ramach kontroli, przeglądów, audytów i dochodzeń (zob. art. 25).

W przypadku odzyskania środków (zob. art. 22) beneficjenci ponoszą odpowiedzialność również za wkłady w formie płatności ryczałtowej zadeklarowane na rzecz ich podmiotów powiązanych (w stosownych przypadkach).

21.3 Waluta na potrzeby sprawozdań finansowych i przeliczanie na euro

Kwoty w sprawozdaniach finansowych muszą być podawane w euro.

21.4 Język sprawozdawczości

Sprawozdania muszą być sporządzone w języku umowy, o ile nie uzgodniono inaczej z podmiotem udzielającym dotacji (zob. arkusz danych, pkt 4.2).

21.5 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku gdy przedłożone sprawozdanie nie spełnia wymogów niniejszego artykułu, podmiot udzielający dotacji może zawiesić bieg terminu płatności (zob. art. 29) oraz zastosować pozostałe środki opisane w rozdziale 5.

Gdy koordynator nie dopełni obowiązków sprawozdawczych, podmiot udzielający dotacji może rozwiązać umowę lub zakończyć uczestnictwo koordynatora (zob. art. 32) lub zastosować dowolny z pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 22 – PŁATNOŚCI I ODZYSKIWANIE ŚRODKÓW – OBLICZANIE KWOT NALEŻNYCH

22.1 Płatności i ustalenia dotyczące płatności

Płatności dokonuje się zgodnie z harmonogramem i warunkami określonymi w arkuszu danych (zob. pkt 4.2).

Wpłaca się je w euro na rachunek bankowy wskazany przez koordynatora (zob. arkusz danych, pkt 4.2) i należy je rozdzielić bez zbędnej nieuzasadnionej zwłoki (rozdzielenie wstępnej płatności zaliczkowej/refundowanej może podlegać ograniczeniom; zob. arkusz danych, pkt 4.2).

Płatności na rachunek bankowy zwalniają podmiot udzielający dotacji z jego zobowiązania płatniczego.

Koszt przelewów płatniczych ponoszony jest w następujący sposób:

- podmiot udzielający dotacji ponosi koszt opłat pobieranych z tytułu realizacji przelewów przez jego bank
- beneficjent ponosi koszt opłat pobieranych z tytułu realizacji przelewów przez jego bank
- strona powodująca ponowienie przelewu ponosi wszystkie koszty ponownego przelewu.

Płatności dokonywane przez podmiot udzielający dotacji uznaje się za dokonane w dniu obciążenia

nimi jego rachunku.

22.2 Odzyskiwanie środków

Odzyskanie środków ma miejsce, jeśli okaże się – w chwili zakończenia uczestnictwa beneficjenta, płatności końcowej lub później – że podmiot udzielający dotacji przekazał za dużo środków i musi odzyskać nienależną kwotę.

Ogólny system odpowiedzialności w odniesieniu do odzyskiwania należności (odpowiedzialność podstawowa) jest następujący: w momencie płatności końcowej koordynator będzie w pełni odpowiedzialny za odzyskanie środków, nawet jeśli nie był ostatecznym odbiorcą nienależnych kwot. W momencie zakończenia uczestnictwa beneficjenta lub po dokonaniu płatności końcowej środki odzyskiwane będą bezpośrednio od beneficjentów, których to dotyczy.

W przypadku przymusowego odzyskania środków (zob. art. 22.4):

- beneficjenci będą solidarnie odpowiedzialni za spłatę wynikających z umowy długów innego beneficjenta (w tym odsetek za zwłokę), jeżeli wymaga tego podmiot udzielający dotacji (zob. arkusz danych, pkt 4.4).

22.3 Kwoty należne

22.3.1 Płatności

Celem płatności zaliczkowych jest zapewnienie beneficjentom płynności finansowej.

W przypadku ewentualnych **wstępnych płatności zaliczkowych** kwotę należną, harmonogram i zasady płatności określono w arkuszu danych (zob. pkt 4.2).

W przypadku ewentualnych **dotatkowych płatności zaliczkowych** kwotę należną, harmonogram i zasady płatności również określono w arkuszu danych (zob. pkt 4.2). Jeżeli jednak z oświadczenia dotyczącego wykorzystania poprzedniej płatności zaliczkowej wynika, że wykorzystano mniej niż 70 % takiej płatności, kwota określona w arkuszu danych zostanie zmniejszona o różnicę między progiem 70 % a wykorzystaną kwotą.

W przypadku **płatności refundowanych** koordynator będzie mógł otrzymać zwrot poniesionych kosztów kwalifikowalnych umowy pod warunkiem, złożenia kolejnego sprawozdania okresowego dokumentującego poniesienie co najmniej 70% wysokości wnioskowanej płatności lub sumy płatności refundowanych, określonych w arkuszu danych (zob. pkt 4.2).

Jeśli sprawozdanie okresowe potwierdzi poniesienie i rozliczenie kosztów kwalifikowalnych umowy w wysokości 100% ustalonej właściwej płatności refundowanej, zostanie potraktowany jako wniosek beneficjenta o refundację poniesionych przez niego kosztów.

W przypadku poniesienia i zaraportowania w danym sprawozdaniu okresowym kosztów:

- a) niższych od ustalonych płatności refundowanych - sprawozdanie okresowe dokumentujące rzeczywiście poniesione koszty, będzie potraktowane przez Agencję Narodową jako wniosek koordynatora o zmniejszenie wysokości danej płatności refundowanej do poziomu rzeczywiście poniesionych kosztów;
- b) wyższych od ustalonych wcześniej wysokości płatności refundowanych - sprawozdanie okresowe dokumentujące rzeczywiście poniesione koszty, będzie potraktowane przez Agencję Narodową jako wniosek koordynatora o podwyższenie wysokości danej płatności refundowanej do poziomu rzeczywiście poniesionych kosztów – jednak podwyższenie danej

płatności refundowanej nie może ostatecznie zwiększyć maksymalnej kwoty przyznanej dotacji określonej w arkuszu danych (zob. pkt 3)

Płatności zaliczkowe/refundowane (lub ich części) mogą zostać objęte potrąceniem (bez konieczności uzyskania zgody beneficjentów) względem kwot należnych podmiotowi udzielającemu dotacji od beneficjenta, do wysokości kwoty należnej temu beneficjentowi.

Płatności nie dokona się w sytuacji, gdy zawieszono termin płatności lub same płatności (zob. art. 29 i 30).

Pozostają one własnością UE do czasu płatności końcowej.

22.3.2 Kwoty należne w chwili zakończenia uczestnictwa beneficjenta – Odzyskanie środków

W przypadku zakończenia uczestnictwa beneficjenta podmiot udzielający dotacji określi tymczasową kwotę należną w przypadku danego beneficjenta. Ewentualne płatności zostaną dokonane wraz z kolejną płatnością okresową lub końcową.

Należna kwota zostanie obliczona na podstawie całkowitego zaakceptowanego wkładu UE.

Obliczenie całkowitego zaakceptowanego wkładu UE

Podmiot udzielający dotacji najpierw obliczy „zaakceptowany wkład UE” dla beneficjenta na podstawie wkładów beneficjenta w formie płatności ryczałtowych na pakiety prac, które to płatności zostały zatwierdzone w sprawozdaniach okresowych i końcowych.

Następnie podmiot udzielający dotacji uwzględni ewentualne zmniejszenia dotacji. Uzyskana kwota to „całkowity zaakceptowany wkład UE” dla beneficjenta.

Saldo oblicza się następnie poprzez odjęcie ewentualnych otrzymanych płatności (zob. sprawozdanie dotyczące podziału płatności w art. 32) od całkowitego zaakceptowanego wkładu UE:

{ kwota całkowitego zaakceptowanego wkładu UE dla beneficjenta

pomniejszona o

{ otrzymane ewentualne płatności zaliczkowe/refundowane } }.

Jeśli saldo jest **ujemne**, środki zostaną **odzyskane** zgodnie z następującą procedurą:

podmiot udzielający dotacji przekazuje zainteresowanemu beneficjentowi **wstępne pismo informacyjne**, w którym:

- powiadamia oficjalnie o zamiarze odzyskania środków, o kwocie należnej, o kwocie podlegającej odzyskaniu, podając uzasadnienie oraz
- zaprasza do zgłoszenia uwag w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia.

Jeśli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma żadnych uwag (lub pomimo otrzymanych uwag podejmie decyzję o odzyskaniu nienależnie wypłaconej kwoty), potwierdza on wysokość kwoty podlegającej odzyskaniu i zwraca się o płatność tej kwoty na rzecz koordynatora w piśmie (**pismo potwierdzające**).

22.3.3 Płatności okresowe

Nie dotyczy.

22.3.4 Płatność końcowa – Końcowa kwota dotacji – Przychody i zysk – Odzyskanie środków

Płatność końcowa (płatność salda końcowego) służy zwrotowi pozostałych kwalifikowalnych wkładów w formie płatności ryczałtowej żądanych za zrealizowane pakiety prac (w stosownych przypadkach).

Płatności końcowej dokonuje się zgodnie z harmonogramem i warunkami określonymi w arkuszu danych (zob. pkt 4.2).

Warunkiem dokonania płatności jest zatwierdzenie sprawozdania końcowego oraz zadeklarowanych pakietów prac. Zatwierdzenie tych dokumentów nie oznacza stwierdzenia ich zgodności z wymogami, ani autentyczności, kompletności czy poprawności zawartych w nich treści.

Pakiety prac (lub ich części), które nie zostały zrealizowane lub które nie mogą zostać zatwierdzone, zostaną odrzucone (zob. art. 27).

Ostateczną kwotę dotacji na działanie oblicza się na podstawie całkowitego zaakceptowanego wkładu UE.

Obliczenie całkowitego zaakceptowanego wkładu UE

Podmiot udzielający dotacji najpierw obliczy „zaakceptowany wkład UE” na działanie za wszystkie okresy sprawozdawcze obliczając wkłady w formie płatności ryczałtowej na rzecz zatwierdzonych pakietów prac.

Następnie podmiot udzielający dotacji uwzględni ewentualne zmniejszenia dotacji. Uzyskana kwota to „całkowity zaakceptowany wkład UE”.

Saldo (płatność końcowa) jest następnie obliczane poprzez odjęcie całkowitej kwoty ewentualnych płatności zaliczkowych/refundowanych, których już dokonano, od ostatecznej kwoty dotacji:

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{ostateczna kwota dotacji} \\ \text{pomniejszona o} \\ \text{\{ewentualne dokonane płatności zaliczkowe/refundowanej\}} \end{array} \right\}.$$

Jeżeli saldo jest **dodatnie**, kwota zostaje **wypłacona** koordynatorowi.

Płatność końcowa (lub jej część) może zostać objęta potrąceniem (bez konieczności uzyskania zgody beneficjentów) względem kwot, które beneficjent jest winny podmiotowi udzielającemu dotacji, do wysokości kwoty należnej temu beneficjentowi.

W przypadku dotacji, dla których podmiotem udzielającym dotacji jest Komisja Europejska, potrącenia można dokonać również względem kwot należnych innym służbom Komisji lub agencjom wykonawczym.

Płatności nie dokona się w sytuacji, gdy zawieszono termin płatności lub same płatności (zob. art. 29 i 30).

Jeśli saldo jest **ujemne**, środki zostaną **odzyskane** zgodnie z następującą procedurą:

podmiot udzielający dotacji przekazuje koordynatorowi **wstępne pismo informacyjne**, w którym:

- powiadamia oficjalnie o zamiarze odzyskania kwoty nienależnej, o ostatecznej kwocie dotacji, o kwocie podlegającej odzyskaniu, podając uzasadnienie;
- zaprasza do zgłoszenia uwag w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia.

Jeśli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma żadnych uwag (lub pomimo otrzymanych uwag podejmie decyzję o odzyskaniu nienależnie wypłaconej kwoty), potwierdza on wysokość kwoty podlegającej odzyskaniu w piśmie (**pismo potwierdzające**) załączając **notę debetową** określającą warunki i termin płatności.

Jeżeli w terminie określonym w notce debetowej nie dokonano płatności, podmiot udzielający dotacji wdroży **przymusowe odzyskanie środków** zgodnie z art. 22.4.

22.3.5 Wdrożenie audytu po płatności końcowej – Skorygowana ostateczna kwota dotacji – Odzyskanie środków

Jeżeli – po dokonaniu płatności końcowej (w szczególności po przeprowadzeniu kontroli, przeglądów, audytów lub dochodzeń, zob. art. 25) – organ udzielający dotacji odrzuci koszty lub wkłady w formie płatności ryczałtowej (zob. art. 27) lub zmniejszy dotację (zob. art. 28), oblicza on **skorygowaną ostateczną kwotę dotacji** przysługującą zainteresowanemu beneficjentowi.

Skorygowaną ostateczną kwotę dotacji przysługującą beneficjentowi oblicza się zgodnie z następującą procedurą:

Krok 1 – Obliczenie całkowitego zaakceptowanego wkładu UE po korekcie

Krok 1 – Obliczenie całkowitego zaakceptowanego wkładu UE po korekcie

Podmiot udzielający dotacji najpierw obliczy „skorygowany zaakceptowany wkład UE” na rzecz beneficjenta, obliczając „skorygowane zaakceptowane wkłady”.

Potem podmiot ten uwzględni ewentualne zmniejszenie dotacji. Otrzymany w ten sposób „skorygowany całkowity zaakceptowany wkład UE” stanowi skorygowaną ostateczną kwotę dotacji przysługującą beneficjentowi.

Jeżeli skorygowana ostateczna kwota dotacji jest niższa niż ostateczna kwota dotacji przyznana beneficjentowi (tj. jego udział w ostatecznej kwocie dotacji na działanie), różnicę **odzyskuje się** zgodnie z następującą procedurą:

ostateczną kwotę dotacji dla beneficjenta (tj. udział w ostatecznej kwocie dotacji na działanie) oblicza się w następujący sposób:

$$\left\{ \left\{ \begin{array}{l} \text{całkowity zaakceptowany wkład UE dla beneficjenta} \\ \text{podzielony przez} \\ \text{całkowity zaakceptowany wkład UE na rzecz działania} \end{array} \right\} \right\} \text{ pomnożony przez ostateczną kwotę dotacji na działanie }.$$

Podmiot udzielający dotacji przekazuje zainteresowanemu beneficjentowi **wstępne pismo informacyjne**, w którym:

Projekt: [wstawić numer] – [wstawić akronim] – [wstawić identyfikator zaproszenia]

- powiadamia oficjalnie o zamiarze odzyskania kwoty nienależnej, o kwocie podlegającej odzyskaniu, podając uzasadnienie;
- informuje o możliwości zgłoszenia uwag w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia.

Jeśli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma żadnych uwag (lub pomimo otrzymanych uwag podejmie decyzję o odzyskaniu nienależnie wypłaconej kwoty), potwierdza on wysokość kwoty podlegającej odzyskaniu w piśmie (**pismo potwierdzające**) załączając **notę debetową** określającą warunki i termin płatności.

Ewentualne odzyskiwanie środków względem podmiotów powiązanych zostanie przeprowadzone za pośrednictwem beneficjentów.

Jeżeli w terminie określonym w nocie debetowej nie dokonano płatności, podmiot udzielający dotacji wdroży **przymusowe odzyskanie środków** zgodnie z art. 22.4.

22.4 Przymusowe odzyskanie środków

Jeżeli płatności nie zostaną dokonane w terminie określonym w nocie debetowej, należna kwota jest odzyskiwana:

- a) w drodze potrącenia kwoty – bez konieczności uzyskania zgody koordynatora lub beneficjenta – względem jakichkolwiek kwot, które podmiot udzielający dotacji jest dłużny koordynatorowi lub beneficjentowi.

W wyjątkowych okolicznościach, w celu zabezpieczenia interesów finansowych UE, kwota może zostać potrącona przed terminem płatności określonym w nocie debetowej;

W przypadku dotacji, dla których podmiotem udzielającym dotacji jest Komisja Europejska lub agencja wykonawcza UE, długi mogą zostać potrącone również względem kwot należnych od innych służb Komisji lub agencji wykonawczych;

- b) w drodze wykorzystania ewentualnej gwarancji finansowej;
- c) poprzez pociągnięcie innych beneficjentów do solidarnej odpowiedzialności (jeżeli dotyczy; zob. arkusz danych, pkt 4.4);
- d) w drodze wystąpienia z powództwem (zob. art. 43).

Do kwoty podlegającej odzyskaniu dolicza się **odsetki za opóźnienie w płatnościach** w wysokości określonej w art. 22.5, naliczane począwszy od dnia następującego po terminie płatności określonym w nocie debetowej do dnia (włącznie), w którym otrzymano całą płatność.

Częściowe płatności pokrywają w pierwszej kolejności wydatki, opłaty i odsetki za opóźnienie w płatnościach, a dopiero w drugiej kolejności kwotę główną.

Opłaty bankowe związane z odzyskaniem kwoty roszczenia ponosi beneficjent, chyba że zastosowanie mają przepisy dyrektywy 2015/2366¹¹.

W przypadku dotacji, której udziela agencja wykonawcza UE, przymusowe odzyskiwanie środków przez potrącenie lub w oparciu o decyzję stanowiącą tytuł egzekucyjny przeprowadzają służby

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

Komisji Europejskiej (zob. także art. 43).

22.5 Skutki niewywiązania się z obowiązków

22.5.1 Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie dokonuje płatności w terminach płatności (zob. powyżej), beneficjentom przysługują **odsetki za opóźnienie w płatnościach** według stopy stosowanej przez Europejski Bank Centralny (EBC) w odniesieniu do jego głównych operacji refinansowania w euro („stopa referencyjna”), powiększonej o stopę określoną w arkuszu danych (zob. pkt 4.2). Za stopę referencyjną przyjmuje się stopę obowiązującą pierwszego dnia miesiąca, w którym upływa termin płatności, opublikowaną w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Jeżeli kwota odsetek za opóźnienie w płatnościach nie przekracza 200 EUR, zostają one wypłacone jedynie na wniosek koordynatora złożony w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania opóźnionej płatności.

Nie nalicza się odsetek za opóźnienie w płatnościach, jeżeli wszyscy beneficjenci są państwami członkowskimi UE (w tym organami administracji regionalnej i lokalnej lub innymi podmiotami publicznymi działającymi w imieniu państwa członkowskiego do celów niniejszej umowy).

Zawieszenia płatności lub terminu płatności (zob. art. 29 i 30) nie uznaje się za opóźnienie w płatnościach.

Odsetki za opóźnienie w płatnościach obejmują okres od dnia następującego po wyznaczonym terminie płatności (zob. powyżej) do dnia zapłaty należności włącznie.

Odsetki za opóźnienie w płatnościach nie są uwzględniane na potrzeby obliczenia ostatecznej kwoty dotacji.

22.5.2 W przypadku niewywiązania się przez koordynatora z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28), a dotacja lub uczestnictwo koordynatora zakończone (zob. art. 32).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 23 – GWARANCJE

23.1 Gwarancja dotycząca płatności zaliczkowej/refundowanej

Jeżeli wymaga tego podmiot udzielający dotacji (zob. arkusz danych, pkt 4.2), beneficjenci muszą przedstawić (przynajmniej jedną) gwarancję dotyczącą płatności zaliczkowej/refundowanej zgodnie z harmonogramem i kwotami określonymi w arkuszu danych.

Koordinator musi przedłożyć podmiotowi udzielającemu dotacji gwarancję finansową wraz z wnioskiem o płatność zaliczkową/refundowaną.

Gwarancja musi spełniać następujące warunki:

- a) zostaje przedstawiona przez bank lub zatwierdzoną instytucję finansową mającą siedzibę w UE lub – na wniosek koordynatora i po akceptacji przez podmiot udzielający dotacji – przez stronę trzecią lub bank lub instytucję finansową z siedzibą poza UE oferujące równoważne zabezpieczenia;
- b) poręczyciel występuje w charakterze odpowiadającego w pierwszej kolejności poręczyciela i nie wymaga od podmiotu udzielającego dotacji uprzedniego zwracania się do głównego dłużnika (tj. zainteresowanego beneficjenta) oraz
- c) pozostaje wyraźnie w mocy do momentu dokonania płatności końcowej oraz, jeżeli płatność końcowa przybiera formę odzyskania środków, przez okres pięciu miesięcy od przekazania beneficjentowi noty debetowej.

Gwarancja zostanie zwolniona w ciągu następnego miesiąca.

23.2 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjentów z obowiązku zapewnienia gwarancji dotyczącej płatności zaliczkowej/refundowanej, płatność ta nie zostanie wypłacona.

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 24 – ŚWIADECTWA

Nie dotyczy.

ARTYKUŁ 25 – KONTROLE, PRZEGLĄDY, AUDYTY I DOCHODZENIA – PRZENIESIENIE USTALEŃ NA INNE DOTACJE

25.1 Kontrole, przeglądy i audyty podmiotu udzielającego dotacji

25.1.1 Kontrole wewnętrzne

W trakcie działania lub po jego zakończeniu podmiot udzielający dotacji może kontrolować prawidłowość realizacji działania i wywiązywanie się z obowiązków wynikających z umowy, oceniając także wkłady w formie płatności ryczałtowej, rezultaty i sprawozdania.

25.1.2 Przeglądy projektów

Podmiot udzielający dotacji może dokonywać przeglądów dotyczących prawidłowości realizacji działania i wywiązywania się z obowiązków wynikających z umowy (ogólne przeglądy projektów lub przeglądy dotyczące konkretnych problemów).

Takie przeglądy projektów można rozpocząć w trakcie realizacji działania oraz do końca okresu określonego w arkuszu danych (zob. pkt 6). Koordynator lub zainteresowany beneficjent jest oficjalnie powiadamiany o przeglądach, a za dzień rozpoczęcia przeglądu uznaje się datę tego powiadomienia.

W razie potrzeby niezależni eksperci zewnętrzni mogą wspomagać podmiot udzielający dotacji. Jeżeli podmiot korzysta z usług ekspertów zewnętrznych, zainteresowany koordynator bądź beneficjent zostanie o tym poinformowany i będzie miał prawo wnieść sprzeciw ze względu na tajemnicę handlową lub konflikt interesów.

Koordynator lub zainteresowany beneficjent ma obowiązek współpracować z należytą starannością i przedstawić w żądanym terminie wszelkie informacje i dane, obok już przedłożonych rezultatów i sprawozdań. Podmiot udzielający dotacji może wezwać beneficjentów do przedstawienia mu tych informacji bezpośrednio. Informacje i dokumenty szczególnie chronione są traktowane zgodnie z art. 13.

Koordynator lub zainteresowany beneficjent może być wezwany do wzięcia udziału w spotkaniach, w tym w spotkaniach z ekspertami zewnętrznymi.

W przypadku **wizyt na miejscu** zainteresowany beneficjent musi przyznać prawo wstępu na teren i do pomieszczeń (w tym ekspertom zewnętrznym), i musi zapewnić łatwą dostępność żądanych informacji.

Przedstawiane informacje muszą być dokładne, precyzyjne i kompletne oraz należy je przekazywać w żądanym formacie, w tym w formie elektronicznej.

Na podstawie ustaleń w wyniku przeglądu opracowywane jest **sprawozdanie z przeglądu projektu**.

Raport z przeglądu projektu jest oficjalnie przedstawiany przez podmiot udzielający dotacji koordynatorowi lub zainteresowanemu beneficjentowi, który ma 30 dni od otrzymania raportu na zgłoszenie uwag.

Językiem przeglądów projektów (w tym raportów z przeglądu projektu) jest język umowy.

25.1.3 Audyty

Podmiot udzielający dotacji może przeprowadzać audyty dotyczące prawidłowości realizacji działania i wywiązywania się z obowiązków wynikających z umowy.

Takie audyty można rozpocząć w trakcie realizacji działania oraz do końca okresu określonego w arkuszu danych (zob. pkt 6). Zainteresowany beneficjent jest oficjalnie powiadamiany o audytach, a za dzień rozpoczęcia ich uznaje się datę tego powiadomienia.

Podmiot udzielający dotacji może korzystać z usług własnych służb audytowych, zlecać przeprowadzanie audytów scentralizowanym służbom lub korzystać z usług zewnętrznych firm audytorskich. Jeżeli podmiot korzysta z usług firmy zewnętrznej, zainteresowany beneficjent zostanie o tym poinformowany i będzie miał prawo wnieść sprzeciw ze względu na tajemnicę handlową lub konflikt interesów.

Zainteresowany beneficjent ma obowiązek współpracować z należytą starannością i przedstawić w żądanym terminie wszelkie informacje (w tym kompletne księgi rachunkowe, odcinki płacowe indywidualnych osób lub inne dane osobowe) w celu potwierdzenia zgodności z postanowieniami umowy. Informacje i dokumenty szczególnie chronione są traktowane zgodnie z art. 13.

W przypadku **wizyt na miejscu** zainteresowany beneficjent musi przyznać prawo wstępu na teren i do pomieszczeń (w tym zewnętrznym firmom audytorskim), i musi zapewnić łatwą dostępność żądanych informacji.

Przedstawiane informacje muszą być dokładne, precyzyjne i kompletne oraz należy je przekazywać w żądanym formacie, w tym w formie elektronicznej.

Na podstawie ustaleń audytu opracowywany jest **projekt sprawozdania z audytu**.

Projekt sprawozdania z audytu jest oficjalnie przedstawiany przez audytorów zainteresowanemu beneficjentowi, który ma 30 dni od otrzymania projektu na zgłoszenie uwag (postępowanie kontradiktoryjne dotyczące audytu).

Końcowe sprawozdanie z audytu uwzględnia uwagi beneficjenta i jest mu formalnie przekazywane.

Językiem audytów (w tym sprawozdań z audytów) jest język umowy.

25.2 Kontrole, przeglądy i audyty Komisji Europejskiej dotyczące dotacji od innych organów udzielających dotacji

Kiedy podmiotem udzielającym dotacji nie jest Komisja Europejska, przysługują jej te same prawa do kontroli, przeglądów i audytów co podmiotowi udzielającemu dotacji.

25.3 Dostęp do dokumentacji niezbędnej do oceny uproszczonych form finansowania

Beneficjenci muszą udostępnić Komisji Europejskiej swoją ustawowo wymaganą dokumentację do celów dokonania okresowej oceny uproszczonych form finansowania stosowanych w programach UE.

25.4 Audyty i dochodzenia przeprowadzane przez OLAF, EPPO i ETO

W trakcie działania lub po jego zakończeniu, kontrole, przeglądy, audyty i dochodzenia mogą przeprowadzać również następujące organy:

- Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) na podstawie rozporządzeń

nr 883/2013¹² i nr 2185/96¹³;

- Prokuratura Europejska (EPPO) na podstawie rozporządzenia 2017/1939;
- Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) na podstawie art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i art. 257 rozporządzenia finansowego (UE) 2018/1046.

Na żądanie tych podmiotów zainteresowany beneficjent ma obowiązek przekazać pełne, dokładne i kompletne informacje w żądanym formacie (w tym kompletne księgi rachunkowe, odcinki płacowe indywidualnych osób lub inne dane osobowe, w tym w formie elektronicznej) oraz musi przyznać prawo wstępu na teren i do pomieszczeń w celu wizyt lub inspekcji na miejscu, jak przewidziano w tych rozporządzeniach.

W związku z tym zainteresowany beneficjent musi przechowywać wszelkie istotne informacje dotyczące działania przynajmniej do końca okresu określonego w arkuszu danych (zob. pkt 6), oraz przynajmniej do czasu zakończenia kontroli, przeglądów, audytów, dochodzeń, sporów prawnych lub innego dochodzenia roszczeń.

25.5 Skutki kontroli, przeglądów, audytów i dochodzeń — Przeniesienie ustaleń dotyczących innych dotacji

25.5.1 Skutki kontroli, przeglądów, audytów i dochodzeń dotyczących tej dotacji

Ustalenia w wyniku kontroli, przeglądów, audytów lub dochodzeń przeprowadzonych w kontekście niniejszej dotacji mogą prowadzić do: odrzucenia kosztów (zob. art. 27), zmniejszenia dotacji (zob. art. 28) lub do zastosowania innych środków opisanych w rozdziale 5.

W wyniku odrzucenia kosztów lub zmniejszenia dotacji po dokonaniu płatności końcowej otrzymuje się skorygowaną ostateczną kwotę dotacji (zob. art. 22).

Ustalenia w wyniku kontroli, przeglądów, audytów lub dochodzeń przeprowadzanych w trakcie realizacji działania mogą prowadzić do wniosku o zmianę umowy (zob. art. 39), w celu zmiany opisu działania zawartego w załączniku 1.

Kontrole, przeglądy, audyty lub dochodzenia, w wyniku których ustalono, że wystąpiły systemowe lub powtarzające się błędy, nieprawidłowości, nadużycia finansowe lub naruszenia obowiązków, mogą również wpływać na inne dotacje UE, które zostały przyznane na podobnych warunkach („przeniesienie ustaleń na inne dotacje”).

Ponadto ustalenia wynikające z dochodzenia przeprowadzonego przez OLAF lub EPPO mogą prowadzić do wszczęcia postępowania karnego na podstawie przepisów krajowych.

25.5.2 Przeniesienie ustaleń dotyczących innych dotacji

Nie dotyczy

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

¹³ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

25.6 Skutki niewywiązania się z obowiązków

W przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu wszelkie niewystarczająco uzasadnione wkłady w formie płatności ryczałtowej zostają uznane za niekwalifikowalne (zob. art. 6) i zostają odrzucone (zob. art. 27), a dotacja może zostać zmniejszona (zob. art. 28).

Niewywiązanie się z tych obowiązków może również prowadzić do zastosowania pozostałych środków opisanych w rozdziale 5.

ARTYKUŁ 26 – OCENY WPLYWU DZIAŁANIA

Nie dotyczy.

ROZDZIAŁ 5 SKUTKI NIEWYWIĄZANIA SIĘ Z OBOWIĄZKÓW

SEKCJA 1 ODRZUCENIE KOSZTÓW I WKŁADÓW ORAZ ZMNIEJSZENIE DOTACJI

ARTYKUŁ 27 – ODRZUCENIE WKŁADÓW

27.1 Warunki

W chwili zakończenia uczestnictwa beneficjenta, dokonywania płatności końcowej lub w późniejszym terminie podmiot udzielający dotacji odrzuci wszelkie wkłady w formie płatności ryczałtowej uznane za niekwalifikowalne (zob. art. 6), w szczególności w wyniku kontroli, przeglądów, audytów lub dochodzeń (zob. art. 25).

Niekwalifikowalne wkłady w formie płatności ryczałtowej zostaną odrzucone.

27.2 Procedura

Jeżeli odrzucenie nie prowadzi do odzyskania środków, podmiot udzielający dotacji powiadamia oficjalnie koordynatora lub zainteresowanego beneficjenta o odrzuceniu, wysokości odrzuconych kwot i powodach ich odrzucenia. Koordynator lub zainteresowany beneficjent ma 30 dni od otrzymania powiadomienia na zgłoszenie uwag, jeśli nie zgadza się z odrzuceniem (postępowanie dotyczące przeglądu płatności).

Jeżeli odrzucenie prowadzi do odzyskania należności, podmiot udzielający dotacji przesyła pismo wstępne, o którym mowa w art. 22, po przeprowadzeniu postępowania kontryktoryjnego.

27.3 Skuteczność

Jeśli podmiot udzielający dotacji odrzuci wkłady w formie płatności ryczałtowej, odliczy je od wkładów zadeklarowanych i potem obliczy kwotę należną (oraz, w razie potrzeby, dokona odzyskania środków; zob. art. 22).

ARTYKUŁ 28 – ZMNIEJSZENIE DOTACJI

28.1 Warunki

Podmiot udzielający dotacji może – w momencie zakończenia uczestnictwa beneficjenta, dokonywania płatności końcowej lub w późniejszym terminie – zmniejszyć dotację dla beneficjenta, jeżeli:

- a) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego

imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) dopuścił się:

- (i) istotnych błędów, nieprawidłowości bądź nadużyć finansowych lub
- (ii) poważnego naruszenia obowiązków wynikających z niniejszej umowy lub podczas przyznawania dotacji (obejmującego nieprawidłową realizację działania, nieprzestrzeganie warunków zaproszenia, przedkładanie fałszywych informacji, nieprzedstawianie wymaganych informacji, naruszenie zasad etycznych lub bezpieczeństwa (w stosownych przypadkach) itd.) lub

b) rozszerzono ustalenia: nie dotyczy.

Kwota, o którą zostanie pomniejszona dotacja, jest obliczana dla każdego zainteresowanego beneficjenta proporcjonalnie do wagi i czasu trwania błędów, nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub naruszenia obowiązków poprzez zastosowanie indywidualnej stawki zmniejszenia do ich wkładu zaakceptowanego przez UE.

28.2 Procedura

Jeżeli zmniejszenie dotacji nie prowadzi do odzyskania należności, podmiot udzielający dotacji powiadamia oficjalnie koordynatora lub zainteresowanego beneficjenta o zmniejszeniu dotacji, kwocie do zmniejszenia i powodach zmniejszenia. Koordynator lub zainteresowany beneficjent ma 30 dni od otrzymania powiadomienia na zgłoszenie uwag, jeśli nie zgadza się ze zmniejszeniem dotacji (postępowanie dotyczące przeglądu płatności).

Jeżeli zmniejszenie dotacji prowadzi do odzyskania środków, podmiot udzielający dotacji po przeprowadzeniu postępowania kontrykcyjnego przesyła pismo wstępne, o którym mowa w art. 22.

28.3 Skuteczność

Jeśli podmiot udzielający dotacji zmniejszy dotację, odliczy kwotę zmniejszenia i następnie obliczy kwotę należną (oraz, w razie potrzeby, dokona odzyskania środków; zob. art. 22).

SEKCJA 2 ZAWIESZENIE I ROZWIAZANIE

ARTYKUŁ 29 — ZAWIESZENIE TERMINU PŁATNOŚCI

29.1 Warunki

Podmiot udzielający dotacji może – w dowolnym momencie – zawiesić termin płatności, jeżeli jej przetworzenie jest niemożliwe, ponieważ:

- a) nie przedłożono wymaganego sprawozdania (zob. art. 21) bądź jest ono niekompletne lub niezbędne są dodatkowe informacje;
- b) istnieją wątpliwości co do kwoty do zapłaty (np. trwa postępowanie przeniesienia ustaleń, zapytania dotyczące kwalifikowalności, potrzeba zmniejszenia dotacji itp.) i niezbędne są dodatkowe kontrole, przeglądy, audyty lub dochodzenia lub
- c) wystąpiły inne czynniki wpływające na interesy finansowe UE.

29.2 Procedura

Podmiot udzielający dotacji oficjalnie powiadamia koordynatora o zawieszeniu i podaje uzasadnienie.

Zawieszenie **staje się skuteczne** w dniu przesłania powiadomienia.

Jeżeli warunki uzasadniające zawieszenie terminu płatności nie są już spełnione, zawieszenie zostaje **zniesione** i bieg terminu płatności (zob. arkusz danych, pkt 4.2) zostaje wznowiony.

Jeżeli zawieszenie trwa dłużej niż dwa miesiące, koordynator może zwrócić się do podmiotu udzielającego dotacji o potwierdzenie, czy zawieszenie będzie kontynuowane.

Jeżeli termin płatności został zawieszony w związku z niezgodnością sprawozdania i nie przedłożono skorygowanego sprawozdania (lub przedłożono je, ale zostało ono odrzucone), podmiot udzielający dotacji może również rozwiązać umowę o udzielenie dotacji lub zakończyć uczestnictwo koordynatora (zob. art. 32).

ARTYKUŁ 30 – ZAWIESZENIE PŁATNOŚCI

30.1 Warunki

Podmiot udzielający dotacji może – w dowolnym momencie – zawiesić płatności na rzecz jednego beneficjenta lub większej ich liczby, w całości lub w części, jeżeli:

- a) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) popełnił lub jest podejrzewany o popełnienie:
 - (i) istotnych błędów, nieprawidłowości bądź nadużyć finansowych lub
 - (ii) poważnego naruszenia obowiązków wynikających z niniejszej umowy lub podczas przyznawania dotacji (obejmującego nieprawidłową realizację działania, nieprzestrzeganie warunków zaproszenia, przedkładanie fałszywych informacji, nieprzedstawianie wymaganych informacji, naruszenie zasad etycznych lub bezpieczeństwa (w stosownych przypadkach) itd.) lub
- b) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) dopuścił się – w ramach innej dotacji UE udzielonej mu na podobnych warunkach – systematycznych lub powtarzających się błędów, nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub poważnego naruszenia obowiązków, które mają istotny wpływ na niniejszą dotację (przeniesienie ustaleń; zob. art. 25.5).

W przypadku zawieszenia płatności na rzecz jednego beneficjenta lub większej ich liczby podmiot udzielający dotacji dokonuje częściowej(-ych) płatności za część(-ci) niepodlegającą(-e) zawieszeniu. Jeżeli zawieszenie dotyczy płatności końcowej, płatność (lub odzyskanie) kwot pozostałych po zniesieniu zawieszenia uznaje się za płatność salda końcowego na zakończenie działania.

30.2 Procedura

Przed zawieszeniem płatności podmiot udzielający dotacji przekazuje zainteresowanemu beneficjentowi **wstępne pismo informacyjne**, w którym:

- informuje go o zamiarze i przyczynach zawieszenia płatności oraz
- zaprasza do zgłoszenia uwag w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia.

Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma żadnych uwag lub mimo otrzymanych uwag podejmie decyzję o kontynuowaniu procedury, potwierdzi zawieszenie dotacji (**pismo potwierdzające**). W innych przypadkach oficjalnie powiadamia, że procedura nie będzie kontynuowana.

Pod koniec procedury zawieszenia podmiot udzielający dotacji również powiadomi koordynatora.

Zawieszenie **staje się skuteczne** w dzień po przesłaniu potwierdzenia.

Jeżeli spełnione są warunki wznowienia płatności, zawieszenie zostaje **zniesione**. Podmiot udzielający dotacji oficjalnie powiadomi zainteresowanego beneficjenta (oraz koordynatora) oraz ustali datę zakończenia zawieszenia.

W trakcie zawieszenia zainteresowanym beneficjentom nie zostaną wypłacone żadne płatności zaliczkowe.

ARTYKUŁ 31 – ZAWIESZENIE UMOWY O UDZIELENIE DOTACJI

31.1 Zawieszenie umowy o udzielenie dotacji na wniosek konsorcjum

31.1.1 Warunki i procedura

Beneficjenci mogą wnioskować o zawieszenie dotacji lub dowolnej jej części, jeżeli wyjątkowe okoliczności – w szczególności siła wyższa (zob. art. 35) – sprawiają, że realizacja działania jest niemożliwa lub nadmiernie trudna.

Koordynator musi złożyć wniosek o **zmianę** (zob. art. 39), podając w nim:

- uzasadnienie;
- datę, z którą zawieszenie staje się skuteczne (data ta może wypaść przed datą złożenia wniosku o zmianę) oraz
- przewidywaną datę wznowienia realizacji działania.

Zawieszenie **staje się skuteczne** w dniu określonym w zmianie umowy.

Z chwilą gdy okoliczności umożliwiają wznowienie realizacji działania, koordynator musi niezwłocznie zwrócić się o kolejną **zmianę** umowy w celu określenia daty zakończenia zawieszenia, daty wznowienia działania (jeden dzień po dniu zakończenia zawieszenia), przedłużenia okresu realizacji działania oraz dokonania innych zmian niezbędnych, aby dostosować działanie do nowej sytuacji (zob. art. 39), – chyba że rozwiązano umowę o udzielenie dotacji (zob. art. 32). Zawieszenie zostaje **zniesione** ze skutkiem od daty końca zawieszenia określonej w zmianie umowy. Data ta może wypaść przed datą złożenia wniosku o zmianę.

W czasie zawieszenia nie zostaną wypłacone żadne płatności zaliczkowe. Co więcej nie wolno wykonywać żadnych prac. Czynności w ramach realizowanych pakietów prac muszą zostać przerwane i nie wolno rozpoczynać realizacji nowych pakietów prac.

31.2 Zawieszenie umowy o udzielenie dotacji na wniosek organu udzielającego dotacji

31.2.1 Warunki

Podmiot udzielający dotacji może zawiesić dotację lub dowolną jej część, jeżeli:

- a) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) popełnił lub jest podejrzewany o popełnienie:
 - (i) istotnych błędów, nieprawidłowości bądź nadużyć finansowych lub
 - (ii) poważnego naruszenia obowiązków wynikających z niniejszej umowy lub podczas przyznawania dotacji (obejmującego nieprawidłową realizację działania, nieprzestrzeganie warunków zaproszenia, przedkładanie fałszywych informacji, nieprzedstawianie wymaganych informacji, naruszenie zasad etycznych lub bezpieczeństwa (w stosownych przypadkach) itd.) lub
- b) rozszerzono ustalenia: nie dotyczy.

31.2.2 Procedura

Przed zawieszeniem dotacji organ udzielający dotacji przekazuje koordynatorowi **wstępne pismo informacyjne**, w którym:

- informuje go o zamiarze i przyczynach zawieszenia dotacji oraz
- informuje o możliwości zgłoszenia uwag w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia.

Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma żadnych uwag lub mimo otrzymanych uwag podejmie decyzję o kontynuowaniu procedury, potwierdzi zawieszenie dotacji (**pismo potwierdzające**). W innych przypadkach oficjalnie powiadamia, że procedura nie będzie kontynuowana.

Zawieszenie **staje się skuteczne** w dniu przekazania potwierdzenia (lub w późniejszym terminie określonym w potwierdzeniu).

Z chwilą gdy spełnione zostaną warunki wznowienia realizacji działania, podmiot udzielający dotacji oficjalnie powiadomi koordynatora w **piśmie o zniesieniu zawieszenia**, w którym określi datę zakończenia zawieszenia oraz zwróci się o zmianę umowy w celu określenia daty, z którą ma nastąpić wznowienie działania (jeden dzień po zakończeniu zawieszenia), przedłużenia okresu realizacji działania oraz dokonania innych zmian niezbędnych do dostosowania działania do nowej sytuacji (zob. art. 39) – chyba że dotacja została zakończona (zob. art. 32). Zawieszenie zostaje **zniesione** ze skutkiem od daty końca zawieszenia określonej w piśmie o zniesieniu zawieszenia. Data ta może być wcześniejsza niż data przesłania pisma.

W czasie zawieszenia nie zostaną wypłacone żadne płatności zaliczkowe. Co więcej nie wolno wykonywać żadnych prac. Czynności w ramach realizowanych pakietów prac muszą zostać przerwane i nie wolno rozpoczynać realizacji nowych pakietów prac.

Beneficjentom nie przysługują roszczenia odszkodowawcze w związku z zawieszeniem umowy przez podmiot udzielający dotacji (zob. art. 33).

Zawieszenie dotacji nie narusza prawa podmiotu udzielającego dotacji do rozwiązania umowy o udzielenie dotacji lub do zakończenia uczestnictwa beneficjenta (zob. art. 32) lub do zmniejszenia dotacji (zob. art. 28).

ARTYKUŁ 32 – ROZWIĄZANIE UMOWY O UDZIELENIE DOTACJI LUB ZAKOŃCZENIE UCZESTNICTWA BENEFICJENTA

32.1 Rozwiązanie umowy o udzielenie dotacji na wniosek konsorcjum

32.1.1 Warunki i procedura

Beneficjenci mogą wystąpić z wnioskiem o rozwiązanie umowy o udzielenie dotacji.

Koordynator musi złożyć wniosek o **zmianę** (zob. art. 39), podając w nim:

- uzasadnienie;
- datę zakończenia prac przez konsorcjum w ramach działania („data zakończenia prac”) oraz
- datę, z którą zakończenie uczestnictwa staje się skuteczne („data zakończenia uczestnictwa”); data ta musi wypadać po dacie złożenia wniosku o zmianę.

Zakończenie uczestnictwa **staje się skuteczne** z datą zakończenia określoną w zmianie umowy.

W przypadku braku uzasadnienia lub jeżeli podmiot udzielający dotacji uważa, że przedstawione uzasadnienie jest niewystarczające do rozwiązania umowy, podmiot ten może stwierdzić, że umowa o udzielenie dotacji została rozwiązana w sposób nieprawidłowy.

32.1.2 Skuteczność

W terminie 60 dni od dnia, w którym rozwiązanie umowy lub zakończenie uczestnictwa staje się skuteczne, koordynator musi przedłożyć **sprawozdanie końcowe** (za bieżący okres sprawozdawczy do dnia rozwiązania umowy lub zakończenia uczestnictwa).

Podmiot udzielający dotacji oblicza ostateczną kwotę dotacji oraz kwotę płatności końcowej na podstawie przedłożonego sprawozdania, przy uwzględnieniu wkładów w formie płatności ryczałtowej na rzecz działań wdrożonych przed datą zakończenia prac (zob. art. 22). W drodze wyjątku można uwzględnić częściowe wkłady w formie płatności ryczałtowej na poczet pakietów prac, które nie zostały zakończone (np. z powodów technicznych).

Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma sprawozdania w terminie, uwzględnia się jedynie wkłady w formie płatności ryczałtowej ujęte w zatwierdzonym sprawozdaniu okresowym (brak wkładów w przypadku braku zatwierdzenia sprawozdania okresowego).

Nieprawidłowe rozwiązanie umowy może prowadzić do zmniejszenia dotacji (zob. art. 28).

Po rozwiązaniu umowy obowiązki beneficjenta (w szczególności wynikające z postanowień art. 13 (poufność i bezpieczeństwo), 16 (prawa własności intelektualnej), 17 (komunikacja, rozpowszechnianie informacji i widoczność), 21 (sprawozdawczość), 25 (kontrole, przeglądy, audyty i dochodzenia), 26 (ocena wpływu działania), 27 (odrzućenie), 28 (zmniejszenie dotacji) oraz 42 (cesja roszczeń) mają w dalszym ciągu zastosowanie.

32.2 Zakończenie uczestnictwa beneficjenta na wniosek konsorcjum

32.2.1 Warunki i procedura

Koordynator może złożyć wniosek o zakończenie uczestnictwa jednego beneficjenta lub większej ich liczby, na wniosek zainteresowanego beneficjenta lub w imieniu pozostałych beneficjentów.

Koordynator musi złożyć wniosek o **zmianę** (zob. art. 39), podając w nim:

- uzasadnienie;
- opinię zainteresowanego beneficjenta (lub dowód, że o taką opinię zwrócono się na piśmie);
- datę zakończenia prac przez beneficjenta w ramach działania („data zakończenia prac”)

oraz

- datę, z którą zakończenie uczestnictwa staje się skuteczne („data zakończenia uczestnictwa”); data ta musi wypadać po dacie złożenia wniosku o zmianę.

Jeżeli zakończenie uczestnictwa dotyczy koordynatora i następuje bez jego zgody, złożenia wniosku o zmianę musi dokonać inny beneficjent (działający w imieniu konsorcjum).

Zakończenie uczestnictwa **staje się skuteczne** z datą zakończenia określoną w zmianie umowy.

W przypadku braku informacji lub jeżeli podmiot udzielający dotacji uważa, że przedstawione uzasadnienie jest niewystarczające do zakończenia uczestnictwa, podmiot ten może stwierdzić, że zakończenie uczestnictwa beneficjenta nastąpiło w sposób nieprawidłowy.

32.2.2 Skuteczność

W terminie 60 dni od dnia, w którym zakończenie uczestnictwa staje się skuteczne, koordynator musi przedłożyć:

- (i) **sprawozdanie dotyczące płatności przekazanych** na rzecz zainteresowanego beneficjenta;
- (ii) **sprawozdanie z zakończenia uczestnictwa** przedłożone przez zainteresowanego beneficjenta za otwarty okres sprawozdawczy do dnia zakończenia uczestnictwa, zawierające przegląd postępów prac;
- (iii) drugi **wniosek o zmianę umowy** (zob. art. 39) z innymi niezbędnymi zmianami (np. realokacja zadań i szacunkowy budżet beneficjenta, który zakończył uczestnictwo; dodanie nowego beneficjenta w celu zastąpienia beneficjenta, który zakończył uczestnictwo itp.).

Podmiot udzielający dotacji oblicza ostateczną kwotę dotacji oraz kwotę płatności końcowej na podstawie przedłożonych sprawozdań, przy uwzględnieniu wkładów na rzecz zakończonych i zatwierdzonych pakietów prac lub działań.

Wkłady w formie płatności ryczałtowej z tytułu bieżących/jeszcze niezrealizowanych pakietów prac będą musiały zostać uwzględnione w sprawozdaniu okresowym za następne okresy sprawozdawcze, gdy te pakiety prac zostaną ukończone.

Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma w terminie sprawozdania dotyczącego przekazanych płatności, uznaje że:

- koordynator nie przekazał żadnych płatności na rzecz zainteresowanego beneficjenta, oraz że
- zainteresowany beneficjent nie musi dokonywać zwrotu żadnych kwot koordynatorowi.

Jeżeli drugi wniosek o zmianę umowy zostaje zaakceptowany przez podmiot udzielający dotacji, to wprowadza się w niej niezbędne **zmiany** (zob. art. 39).

Jeżeli drugi wniosek o zmianę umowy zostaje odrzucony przez podmiot udzielający dotacji

(ponieważ podważa zasadność decyzji o udzieleniu dotacji lub narusza zasadę równego traktowania wnioskodawców), umowa o udzielenie dotacji może zostać rozwiązana zgodnie z art. 32).

Nieprawidłowe zakończenie uczestnictwa może prowadzić do zmniejszenia dotacji (zob. art. 31) lub rozwiązania umowy o udzielenie dotacji (zob. art. 32).

Po zakończeniu uczestnictwa obowiązki danego beneficjenta (w szczególności wynikające z postanowień art. 13 (poufność i bezpieczeństwo), 16 (prawa własności intelektualnej), 17 (komunikacja, rozpowszechnianie informacji i widoczność), 21 (sprawozdawczość), 25 (kontrole, przeglądy, audyty i dochodzenia), 26 (ocena wpływu działania), 27 (odrzućenie), 28 (zmniejszenie dotacji) oraz 42 (cesja roszczeń) mają w dalszym ciągu zastosowanie.

32.3 Rozwiązanie umowy o udzielenie dotacji lub zakończenie uczestnictwa beneficjenta na wniosek podmiotu udzielającego dotacji

32.3.1 Warunki

Podmiot udzielający dotacji może rozwiązać umowę o udzielenie dotacji lub zakończyć uczestnictwo jednego beneficjenta lub większej ich liczby, jeżeli:

- a) co najmniej jeden beneficjent nie przystępuje do umowy (zob. art. 40);
- b) zmiana działania lub sytuacji beneficjenta pod względem prawnym, finansowym, technicznym, organizacyjnym lub własnościowym może mieć istotny negatywny wpływ na realizację działania bądź podważa zasadność decyzji o udzieleniu dotacji (w tym zmiany powiązane z jedną z przyczyn wykluczenia wymienionych w oświadczeniu);
- c) w następstwie zakończenia uczestnictwa jednego beneficjenta lub większej ich liczby niezbędne zmiany umowy (oraz wpływ tych zmian na działanie) podważałyby zasadność decyzji o udzieleniu dotacji lub naruszały zasadę równego traktowania wnioskodawców;
- d) realizacja działania stała się niemożliwa lub zmiany umowy niezbędne do jej kontynuacji podważałyby zasadność decyzji o udzieleniu dotacji lub spowodowałyby naruszenie zasady równego traktowania wnioskodawców;
- e) beneficjent (lub osoba ponosząca nieograniczoną odpowiedzialność za długi) jest przedmiotem postępowania upadłościowego lub podobnego postępowania (w tym postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne, zarządzanie aktywami przez likwidatora lub sąd, układ z wierzycielami, zawieszenie działalności gospodarczej itp.);
- f) beneficjent (lub osoba ponosząca nieograniczoną odpowiedzialność za długi) narusza obowiązki z tytułu ubezpieczenia społecznego lub podatków;
- g) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) został uznany za winnego poważnego wykroczenia zawodowego;
- h) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) dopuścił się nadużyć finansowych, korupcji, udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, prania pieniędzy, przestępstw związanych z terroryzmem (w tym finansowania terroryzmu), pracą dzieci i handlem ludźmi;
- i) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego

imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) został utworzony w innej jurysdykcji z zamiarem obejścia obowiązków podatkowych, socjalnych lub jakichkolwiek innych obowiązków prawnych w jurysdykcji jego siedziby statutowej (lub utworzył w tym celu inny podmiot);

- j) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) dopuścił się:
- (i) istotnych błędów, nieprawidłowości bądź nadużyć finansowych lub
 - (ii) poważnego naruszenia obowiązków wynikających z niniejszej umowy lub podczas przyznawania dotacji (obejmującego nieprawidłową realizację działania, nieprzestrzeganie warunków zaproszenia, przedkładanie fałszywych informacji, nieprzedstawianie wymaganych informacji, naruszenie zasad etycznych lub bezpieczeństwa (w stosownych przypadkach) itd.);
- k) beneficjent (lub osoba uprawniona do reprezentowania go, podejmowania decyzji w jego imieniu lub sprawowania nadzoru, lub osoba niezbędna do udzielenia/realizacji dotacji) dopuścił się – w ramach innej dotacji UE udzielonej mu na podobnych warunkach – systematycznych lub powtarzających się błędów, nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub poważnego naruszenia obowiązków, które mają istotny wpływ na niniejszą dotację (przeniesienie ustaleń; zob. art. 25.5).
- l) beneficjent nie składa – za pośrednictwem koordynatora – wniosku o wprowadzenie zmiany do umowy w celu zakończenia uczestnictwa jednego z partnerów stowarzyszonych z nim i znajdujących się w którejkolwiek z sytuacji wymienionych w lit. d), f), e), g), h), i) lub j), oraz o przeniesienie zadań tej osoby trzeciej lub tego partnera, mimo iż podmiot udzielający dotacji wyraźnie wezwał go do tego.

32.3.2 Procedura

Przed rozwiązaniem umowy o udzielenie dotacji lub zakończeniem uczestnictwa jednego beneficjenta lub większej ich liczby podmiot udzielający dotacji przekaże do koordynatora lub zainteresowanego beneficjenta **wstępne pismo informacyjne**, w którym:

- oficjalnie powiadomi o zamiarze i przyczynach rozwiązania umowy lub zakończenia uczestnictwa, oraz
- zaprasza do zgłoszenia uwag w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia.

Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma żadnych uwag lub pomimo otrzymanych uwag podejmie decyzję o kontynuowaniu procedury, potwierdzi rozwiązanie umowy oraz datę, w której staje się ono skuteczne (**pismo potwierdzające**). W innych przypadkach oficjalnie powiadamia, że procedura nie będzie kontynuowana.

W przypadku zakończenia uczestnictwa beneficjenta podmiot udzielający dotacji – po zakończeniu procedury – poinformuje również koordynatora.

Rozwiązanie umowy lub zakończenie uczestnictwa **staje się skuteczne** w dniu po przekazaniu potwierdzenia (lub w późniejszej dacie określonej w potwierdzeniu; „data rozwiązania umowy/zakończenia uczestnictwa”).

32.3.3 Skuteczność

a) w przypadku **rozwiązania umowy o udzielenie dotacji**:

w terminie 60 dni od dnia, w którym rozwiązanie umowy lub zakończenie uczestnictwa staje się skuteczne, koordynator musi przedłożyć **sprawozdanie końcowe** (za ostatni bieżący okres sprawozdawczy do dnia rozwiązania umowy lub zakończenia uczestnictwa).

Podmiot udzielający dotacji oblicza ostateczną kwotę dotacji oraz kwotę płatności końcowej na podstawie przedłożonego sprawozdania i przy uwzględnieniu wkładów w formie płatności ryczałtowej na rzecz wdrożonych działań, zanim rozwiązanie umowy wejdzie w życie (zob. art. 22). W drodze wyjątku można uwzględnić częściowe wkłady w formie płatności ryczałtowej na poczet pakietów prac, które nie zostały zakończone (np. z powodów technicznych).

Jeżeli umowa o udzielenie dotacji zostaje rozwiązana w związku z niewywiązaniem się z obowiązku przedłożenia sprawozdań, koordynator nie może przedkładać jakichkolwiek sprawozdań po jej rozwiązaniu.

Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma sprawozdania w terminie, uwzględnia się jedynie wkłady w formie płatności ryczałtowej ujęte w zatwierdzonym sprawozdaniu okresowym (brak wkładów w przypadku braku zatwierdzenia sprawozdania okresowego).

Rozwiązanie umowy nie narusza prawa podmiotu udzielającego dotacji do zmniejszenia dotacji (zob. art. 28) lub do nałożenia sankcji administracyjnych (zob. art. 34).

Beneficjentom nie przysługują roszczenia odszkodowawcze w związku z rozwiązaniem umowy przez podmiot udzielający dotacji (zob. art. 33).

Po rozwiązaniu umowy obowiązki beneficjenta (w szczególności wynikające z postanowień art. 13 (poufność i bezpieczeństwo), 16 (prawa własności intelektualnej), 17 (komunikacja, rozpowszechnianie informacji i widoczność), 21 (sprawozdawczość), 25 (kontrola, przeglądy, audyty i dochodzenia), 26 (ocena wpływu działania), 27 (odrzućcie), 28 (zmniejszenie dotacji) oraz 42 (cesja roszczeń) mają w dalszym ciągu zastosowanie.

b) w przypadku **zakończenia uczestnictwa beneficjenta**:

W terminie 60 dni od dnia, w którym zakończenie uczestnictwa staje się skuteczne, koordynator musi przedłożyć:

(i) **sprawozdanie dotyczące płatności przekazanych** na rzecz zainteresowanego beneficjenta;

(ii) **sprawozdanie z zakończenia uczestnictwa** przedłożone przez zainteresowanego beneficjenta za otwarty okres sprawozdawczy do dnia zakończenia uczestnictwa, zawierające przegląd postępów prac;

(iii) **wniosek o zmianę umowy** (zob. art. 39) z wszelkimi niezbędnymi zmianami (np. realokacja zadań i szacunkowy budżet beneficjenta, który zakończył uczestnictwo; dodanie nowego beneficjenta w celu zastąpienia beneficjenta, który zakończył uczestnictwo; zmianę koordynatora itp.).

Podmiot udzielający dotacji oblicza kwotę należną beneficjentowi na podstawie przedłożonych sprawozdań (tj. wkłady beneficjenta w formie płatności ryczałtowej na ukończone i zatwierdzone pakiety prac) i biorąc pod uwagę wkłady na rzecz działań wdrożonych, zanim zakończenie uczestnictwa wejdzie w życie (zob. art. 22).

Wkłady w formie płatności ryczałtowej z tytułu bieżących/jeszcze niezrealizowanych pakietów prac lub działań będą musiały zostać uwzględnione w sprawozdaniu okresowym za następne okresy sprawozdawcze, gdy te pakiety prac lub działania zostaną ukończone.

Jeżeli podmiot udzielający dotacji nie otrzyma w terminie sprawozdania dotyczącego przekazanych płatności, uznaje że:

- koordynator nie przekazał żadnych płatności na rzecz zainteresowanego beneficjenta, oraz że
- zainteresowany beneficjent nie musi dokonywać zwrotu żadnych kwot koordynatorowi.

Jeżeli wniosek o zmianę umowy zostaje zaakceptowany przez podmiot udzielający dotacji, to wprowadza się w niej niezbędne **zmiany** (zob. art. 39).

Jeżeli wniosek o zmianę umowy zostaje odrzucony przez podmiot udzielający dotacji (ponieważ podważa zasadność decyzji o udzieleniu dotacji lub narusza zasadę równego traktowania wnioskodawców), umowa o udzielenie dotacji może zostać rozwiązana zgodnie z art. 32).

Po zakończeniu uczestnictwa obowiązki danego beneficjenta (w szczególności wynikające z postanowień art. 13 (poufność i bezpieczeństwo), 16 (prawa własności intelektualnej), 17 (komunikacja, rozpowszechnianie informacji i widoczność), 21 (sprawozdawczość), 25 (kontrola, przeglądy, audyty i dochodzenia), 26 (ocena wpływu działania), 27 (odrzucenie), 28 (zmniejszenie dotacji) oraz 42 (cesja roszczeń) mają w dalszym ciągu zastosowanie.

SEKCJA 3 INNE SKUTKI: ODSZKODOWANIE I SANKCJE ADMINISTRACYJNE

ARTYKUŁ 33 – ODSZKODOWANIE

33.1 Odpowiedzialność podmiotu udzielającego dotacji

Podmiot udzielający dotacji nie ponosi odpowiedzialności za żadne szkody wyrządzone beneficjentom lub osobom trzecim w następstwie realizacji umowy, w tym wynikłe z poważnego zaniedbania.

Podmiot udzielający dotacji nie ponosi odpowiedzialności za żadne szkody spowodowane przez któregokolwiek z beneficjentów lub pozostałe podmioty uczestniczące w działaniu, powstałe w następstwie realizacji umowy.

33.2 Odpowiedzialność beneficjentów

Beneficjenci muszą zrekompensować podmiotowi udzielającemu dotacji wszelkie szkody poniesione przez ten podmiot w wyniku realizacji działania lub w związku z tym, że działanie nie było realizowane w pełnej zgodności z umową, jeśli było to spowodowane rażącym niedbalstwem lub działaniem umyślnym.

Odpowiedzialność nie obejmuje strat pośrednich lub następnych lub podobnych szkód (takie jak utracone korzyści, uszczuplenie dochodów lub utrata zamówień), pod warunkiem, że szkoda taka nie była spowodowana działaniem umyślnym lub naruszeniem poufności.

ARTYKUŁ 34 — SANKCJE ADMINISTRACYJNE ORAZ INNE ŚRODKI

Żadne z postanowień niniejszej umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające

przyjęcie sankcji administracyjnych (takich jak wykluczenie z unijnych procedur wyboru lub kary finansowe) lub innych środków publicznoprawnych, obok lub alternatywnie wobec środków przewidzianych w niniejszej umowie (zob. na przykład art. 135–145 rozporządzenia finansowego UE 2018/1046 oraz art. 4 i 7 rozporządzenia nr 2988/95¹⁴).

SEKCJA 4 SIŁA WYŻSZA

ARTYKUŁ 35 – SIŁA WYŻSZA

Żadna ze stron nie może zostać uznana za niewywiązującą się ze swoich obowiązków wynikających z umowy, jeżeli ich wypełnienie uniemożliwiła jej siła wyższa.

„Siła wyższa” oznacza każdą sytuację lub każde zdarzenie, które:

- uniemożliwia którejkolwiek ze stron wypełnienie jej obowiązków wynikających z umowy,
- stanowi nieprzewidywalną, wyjątkową sytuację pozostającą poza kontrolą stron,
- nie wynika z błędu lub zaniedbania z ich strony (lub ze strony innych podmiotów uczestniczących w działaniu) oraz
- okazuje się nieuniknione mimo zachowania wszelkiej należytej staranności.

O każdej sytuacji stanowiącej działanie siły wyższej należy niezwłocznie oficjalnie powiadomić drugą stronę, informując o jej charakterze, prawdopodobnym czasie trwania i przewidywalnych skutkach.

Strony muszą niezwłocznie poczynić wszelkie niezbędne kroki w celu ograniczenia szkód wynikających z działania siły wyższej i podjąć wszelkie możliwe starania o jak najszybsze wznowienie realizacji działania.

ROZDZIAŁ 6: PRZEPISY KOŃCOWE

ARTYKUŁ 36 – KOMUNIKACJA MIĘDZY STRONAMI

36.1 Formy i środki komunikacji — Zarządzanie elektroniczne

Komunikaty dotyczące umowy (informacje, wnioski, przedkładane dokumenty, „oficjalne powiadomienia” itp.) muszą:

- mieć formę pisemną,
- jasno określać umowę (numer projektu i ewentualny tytuł) oraz
- być przesłane przy zastosowaniu formularzy i wzorów, jeżeli takie dostarczono.

Strony powinny korzystać z komunikacji drogą elektroniczną z wyjątkiem oficjalnych powiadomień.

Oficjalne powiadomienia muszą być przekazywane listem poleconym za potwierdzeniem odbioru („oficjalne powiadomienie na piśmie”).

Oficjalne powiadomienia można jednak przysyłać drogą elektroniczną, jeżeli zezwala na to prawo

¹⁴ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

krajowe zainteresowanego państwa członkowskiego, w szczególności wraz z dowodem doręczenia.

36.2 Data komunikatu

Uznaje się, że komunikat został wydany w chwili, w której jest przesyłany przez stronę będącą jego nadawcą (tj. w dniu i godzinie, w których jest przesyłany).

Oficjalne powiadomienie na piśmie przesłane listem poleconym za potwierdzeniem odbioru uznaje się za dokonane:

- w dniu doręczenia zarejestrowanym przez pocztę, albo
- w wyznaczonym terminie odbioru w urzędzie pocztowym.

ARTYKUŁ 37 – WYKŁADNIA UMOWY

Postanowienia arkusza danych mają pierwszeństwo przed pozostałymi postanowieniami warunków niniejszej umowy.

Załącznik 2 ma pierwszeństwo przed warunkami umowy. Warunki umowy mają pierwszeństwo przed załącznikami innymi niż załącznik 2.

ARTYKUŁ 38 – OBLICZANIE OKRESÓW, DAT I TERMINÓW

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1182/71¹⁵ okresy wyrażone w dniach, miesiącach lub latach nalicza się od chwili zaistnienia wydarzenia rozpoczynającego bieg terminu.

Do takich okresów nie zalicza się dnia, w którym miało miejsce to wydarzenie.

„Dni” oznaczają dni kalendarzowe, a nie robocze.

ARTYKUŁ 39 – ZMIANY (ANEKS)

39.1 Warunki

Umowa może zostać zmieniona, pod warunkiem, że nie pociąga to za sobą zmiany w umowie, które prowadziłyby do podważenia zasadności decyzji o udzieleniu dotacji lub naruszenia zasady równego traktowania wnioskodawców.

Wniosek o zmianę umowy może złożyć każda ze stron.

39.2 Procedura

Strona wnioskująca o zmianę musi złożyć wniosek o zmianę umowy.

Koordynator składa i otrzymuje wnioski o zmianę umowy w imieniu beneficjentów (zob. załącznik 3). Jeżeli wnioskuje się o zmianę koordynatora bez jego zgody, złożenia wniosku musi dokonać inny beneficjent (działający w imieniu pozostałych beneficjentów).

Wniosek o zmianę umowy musi zawierać:

- uzasadnienie;

¹⁵ Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r. określające zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów (Dz.U. L 124 z 8.6.1971, s. 1).

- odpowiednie dokumenty uzupełniające oraz
- w przypadku wniosku o zmianę koordynatora bez jego zgody – opinię koordynatora (lub dowód, że o taką opinię zwrócono się na piśmie).

Podmiot udzielający dotacji może zażądać dodatkowych informacji.

Jeżeli strona będąca odbiorcą wniosku wyraża zgodę na zmianę, musi podpisać zmianę za pośrednictwem narzędzia w terminie 45 dni od otrzymania powiadomienia (lub ewentualnych dodatkowych informacji, których zażądał podmiot udzielający dotacji). Jeżeli strona będąca odbiorcą wniosku nie wyraża zgody na zmianę, musi w tym samym terminie oficjalnie powiadomić o braku zgody. Termin ten może zostać przedłużony, jeżeli jest to konieczne do oceny wniosku. Jeżeli w wyznaczonym terminie nie otrzymano żadnego powiadomienia, wniosek uznaje się za odrzucony.

Zmiana **wchodzi w życie** w dniu podpisania przez stronę będącą odbiorcą wniosku.

Zmiana **staje się skuteczna** w dniu wejścia w życie lub w innym dniu uzgodnionym w umowie.

ARTYKUŁ 40 — PRZYSTĄPIENIE I DODANIE NOWYCH BENEFICJENTÓW

40.1 Przystąpienie beneficjentów wymienionych w preambule

Beneficjenci, którzy nie są koordynatorami, muszą przystąpić do dotacji, podpisując pełnomocnictwa udzielonego koordynatorowi przez innego beneficjenta tzw. mandate (zob. załącznik 3).

Przejmują oni prawa i obowiązki wynikające z umowy ze skutkiem od daty jej wejścia w życie (patrz art. 44).

40.2 Dołączenie nowych beneficjentów

W uzasadnionych przypadkach beneficjenci mogą złożyć wniosek o dołączenie nowego beneficjenta.

W tym celu koordynator musi złożyć wniosek o zmianę umowy zgodnie z art. 39. Wniosek ten musi zawierać pełnomocnictwo udzielone koordynatorowi przez innego beneficjenta tzw. mandate (zob. załącznik 3) podpisany przez nowego beneficjenta bezpośrednio z wykorzystaniem narzędzia do wprowadzania zmian w portalu.

Nowi beneficjenci przyjmą na siebie prawa i obowiązki wynikające z umowy, ze skutkiem od dnia ich przystąpienia wskazanego w pełnomocnictwo udzielone koordynatorowi przez innego beneficjenta tzw. mandate (zob. załącznik 3).

ARTYKUŁ 41 – PRZENIESIENIE UMOWY

Nie dotyczy

ARTYKUŁ 42 – CESJA ROSZCZEŃ O PŁATNOŚĆ ZE ŚRODKÓW PODMIOTU UDZIELAJĄCEGO DOTACJI

Beneficjentom nie przysługuje prawo do dokonywania cesji ich roszczeń o płatność ze środków podmiotu udzielającego dotacji na osoby trzecie, chyba że podmiot udzielający dotacji wyraźnie zgodził się na to na piśmie w odpowiedzi na pisemny wniosek z uzasadnieniem złożony przez koordynatora (w imieniu zainteresowanego beneficjenta).

Jeśli podmiot udzielający dotacji nie wyraził zgody na taką cesję lub jeśli nie dotrzymano warunków

cesji, nie ma ona skutków prawnych w odniesieniu do podmiotu udzielającego dotacji.

Cesja w żadnym przypadku nie zwalnia beneficjentów z ciążących na nich obowiązków wobec podmiotu udzielającego dotacji.

ARTYKUŁ 43 – PRAWO WŁAŚCIWE I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

43.1 Prawo właściwe

W przypadku beneficjentów z UE niniejsza umowa podlega obowiązującym przepisom unijnym, w razie potrzeby uzupełnionym przepisami prawa krajowego państwa członkowskiego podmiotu udzielającego dotacji.

W przypadku beneficjentów spoza UE niniejsza umowa podlega obowiązującym przepisom unijnym, uzupełnionym w razie potrzeby prawem krajowym państwa organu udzielającego dotacji oraz ogólnymi zasadami regulującymi prawo organizacji międzynarodowych, a także ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego.

43.2 Rozstrzyganie sporów

Jeżeli spór dotyczy interpretacji, stosowania lub ważności umowy, strony muszą wnieść sprawę do właściwych sądów krajowych państwa członkowskiego podmiotu udzielającego dotacji.

W przypadku ewentualnych beneficjentów spoza UE takie spory muszą być rozstrzygane w sądach w Brukseli, Belgii – chyba że międzynarodowy układ o stowarzyszeniu w ramach programu UE przewiduje możliwość wykonywania orzeczeń sądów UE na mocy art. 272 TFUE.

Jeżeli spór dotyczy sankcji administracyjnych, potrącenia lub decyzji stanowiącej tytuł egzekucyjny na mocy art. 299 TFUE (zob. art. 22 i 34), beneficjenci muszą wystąpić z powództwem do Sądu Unii Europejskiej – lub w przypadku odwołania – do Trybunału Sprawiedliwości na podstawie art. 263 TFUE.

ARTYKUŁ 44 – WEJŚCIE W ŻYCIE

Umowa wejdzie w życie w dniu, w którym zostanie podpisana przez ostatnią ze stron, czyli przez podmiot udzielający dotacji.

PODPISY

W imieniu koordynatora
[imię i nazwisko/stanowisko]
[podpis]

W Agencji Narodowej
[imię/nazwisko]
[podpis]